

BIBLIOTEKER OG MUSIK INSPIRATIONER

INDHOLD

■ 3 FORORD

■ 4 TEMA 1 MUSIKFORMIDLING TIL HVEM?

- 5 SUBKULT UNDERGRUNDFESTIVAL
 - 6 DEBAT OM MUSIKALSK KULTURARV
 - 7 SPROGSTIMULERING MED MUSIK
 - 8 MUSIC-TALKS MED UNGE
 - 9 SUBKULT UNDERGRUNDFESTIVAL
 - 10 DANSK MUSIK I FLERE GENERATIONER
-

■ 11 TEMA 2 DELTAGELSESKULTUR

- 12 SOVEKONCERT PÅ BIBLIOTEKET
 - 13 MORGENSANG PÅ
KØBENHAVNS HOVEDBIBLIOTEK
 - 14 VAMPYR-STUMFILM MED MUSIK
 - 15 LYTTEKLUBBEN I GENTOFTEGADE
 - 16 TAKEOVERS – TAG BORGEREN MED PÅ RÅD
-

■ 17 TEMA 3 FORMIDLING I OG UDEFOR BIBLIOTEKSRUMMET

- 18 KRAFTWERK – DE ELEKTRONISKE PIONERER
 - 19 MUSIKZONEN I MULTIKULTURHUSET
 - 20 KONCERTER I UDLÅNET
 - 21 MUSIK OG KULTUROPLEVELSER I 101 HJEM
 - 22 MUSIKERNE ANBEFALER
– VINYLFORMIDLING PÅ HOVEDBIBLIOTEKET
-

■ 23 TEMA 4 PERSONLIG FORMIDLING AF MUSIKKEN

- 24 DEN LEVENDE SYMFONISKE MUSIK
 - 25 GAFFA LIBRARY SESSIONS
 - 26 VIDEOANBEFALINGER AF MUSIK
 - 27 BEAT:LITT – KONCERTER
MED ARTIST TALKS OM LITTERATUR
-

■ 28 TEMA 5 DIGITAL MUSIKFORMIDLING

- 29 LEITMOTIV – PODCAST OM DIN YNDLINGSMUSIK
 - 30 #LYTTILNOGETNYT
 - 31 BRUGEREN I CENTRUM
FOR ONLINE-FORMIDLINGEN
 - 32 MORFARS HJØRNE
-

■ 33 TEMA 6 SAMARBEJDER OG PARTNERSKABER

- 34 FÆLLESSANG MED SANGKRAFT AARHUS
 - 35 ORGELKONCERTER OG KIRKEKLOKKER
 - 36 SORT BLOD
 - 37 SAMARBEJDE PÅ TVÆRS
OM LÆRING OG TALENTUDVIKLING
 - 38 JEG KAN IKKE ALENE
-

■ 39 TEMA 7 STRATEGISK OMSTILLINGSPROCES

- 40 MUSIKLIVET I HORSENS SKAL VÆRE STØRRE
 - 41 MUSIKPROCES 2015
 - 42 MUSIKFORMIDLING MED VIDEN I FOKUS
 - 43 SVENSK FREMTIDSSCENARIER
FOR ET LEVENDE MUSIKBIBLIOTEK
-

FORORD

Musik kan røre, bevæge og motivere og bidrage til dannelse hos den enkelte borger og samfundet. Musikken har derfor store potentialer i bibliotekssammenhæng inden for aspekter som: Inspiration, oplevelser, læring, sammenhængskraft og kulturel aktivitet.

Musikformidling på bibliotekerne finder sted på mange forskellige platforme. En tendens er, at bibliotekerne prøver nye formidlingstiltag af, der forholder sig til de ændrede vilkår og muligheder, som følger af digitaliseringen og heraf ændrede musikvaner blandt brugerne.

I 2015 identificerede Slots- og Kulturstyrelsen en række *Strategiske pejlemærker for Folkebibliotekerne* som et idé- og udviklingsredskab for landets folkebiblioteker. Den efterfølgende dialog med sektoren viste, at der blandt andet var behov for at arbejde videre med musikområdet. Derfor igangsatte Slots- og Kulturstyrelsen i 2016 en national indsats for at inspirere til at udbrede, understøtte og videreudvikle folkebibliotekernes formidling af musik i samspil med andre aktører i lokalområdet.

Et af resultaterne er antologien *Biblioteker og musik – perspektiver* om musikkens væsen, dannelse, udtryksform og digitale udvikling. Samt dette eksempel-katalog *Biblioteker og musik – inspirationer* med gode idéer og koncepter fra flere af landets biblioteker. Det kan være den lille indsats med stor effekt eller en større indsats, der forankres bredt i

lokalområdet. Folkebibliotekerne har bidraget med en række eksempler, der viser: Det overraskende. Det, der virker. Det nyskabende. Den store succes. Det, der udnytter mulighederne.

Tak for de mange bidrag, som viser bredden og mangfoldigheden i musikaktiviteterne. I udvælgelsen er der lagt vægt på, at formidlingseksemplerne er forskelligartede, kan tilpasses forskellige bibliotekstyper og på at opnå en bred, geografisk repræsentation af landets folkebiblioteker.

Eksempelkataloget er struktureret på baggrund af en række konkrete musikformidlingstemaer:

- 1) Musikformidling til hvem?
- 2) Deltagelseskultur
- 3) Formidling i og udenfor biblioteksrummet
- 4) Personlig formidling af musikken
- 5) Digital musikformidling
- 6) Samarbejder og partnerskaber
- 7) Strategisk omstillingsproces.

Jeg håber, at det kan give inspiration til de biblioteker, der vil arbejde videre med deres musikformidling.

Tine Vind,
Enhedschef, Biblioteker, Slots- og Kulturstyrelsen

MUSIKFORMIDLING TIL HVEM?

Musikken er mangfoldig med mange genrer og udtryk, og musikkens fremtrædelsesformer alsidige og foranderlige. I arbejdet med bibliotekernes ydelser og aktiviteter på musikområdet er det derfor væsentligt at have en helhedsorienteret tilgang med bibliotekernes formål som udgangspunkt og brugerne i centrum.

Musik kan samle mennesker i fællesskaber på tværs af deres baggrund. Men selvom musiksmag går på tværs af traditionelle målgruppekategorier såsom alder, køn og interesser kan det være relevant at rette bibliotekernes musikformidling mod bestemte, afgræn-

sede målgrupper afhængigt af formålet. Brugere kan have forskellige præferencer, smag og behov, men biblioteket kan også overraske og inspirere ved at give brugerne nye musikoplevelser.

I dette afsnit inddrages eksempler på, hvordan bibliotekernes musikformidling i forskellige sammenhænge har været særligt rettet mod bestemte målgrupper – eller målgrupper på tværs. Og på hvordan bibliotekernes musikformidling i praksis har appelleret til andre målgrupper, end den oprindeligt tiltænkte.

SUBKULT UNDERGRUNDSFESTIVAL

Herlev Bibliotek har siden 2011 på årlig basis afviklet undergrundsfestivalen Subkult. Subkult er en gratis event, som præsenterer forskellige kulturindslag og aktører med fokus på et konkret tema. Formålet er at gå bagom forskellige aktuelle emner gennem leg, læring og oplevelse. Der stiles mod at skabe en stemning af laboratorium, koncertsted og legeplads.

Målgruppen er hovedsagligt unge, men begivenheden kan også appellere til andre målgrupper.

Musikformidling indgår som en central del af Subkult. Herlev Bibliotek præsenterer en del af sine musikformidlingsaktiviteter under festivalen, fordi det giver mulighed for brande bibliotekets tilbud på en ny måde.

Subkult havde i 2016 temaet *Svævende verdener* med bla. Synthpop, som er en genre inden for popmusik, hvor synthesizeren er det dominerende musikinstrument. Der var også en lyd-event, hvor folk selv lavede et lydbillede. Som andre eksempler har festivalen haft Japan som tema med et japansk trommeensemble bestående af børn og unge, cosplayere og kunstudstillinger. Og Norden som tema med norsk synthpop, grønlandsk rock og finsk teltsauna.

Programmet er bygget op i samarbejde med lokale samarbejdspartnere såsom skoleklasser, billedskoler, beboerforeninger, gymnasier, produktionsskoler mv. Arrangementet har gennem årene fået støtte fra bl.a. Herlev kommune, Statens Kunstfond, Sæt Kulturen i Spil, Nordens institut i Grønland, Den Norske Ambassade og Nordeafonden.

Budgettet har gennem årene varieret fra 10.000 til 85.000 kr.

KOM NEMT I GANG

- Find et overordnet tema for begivenheden og overvej relevante lokale samarbejdspartnere.
- Hold brainstormingsmøde med lokale musik- og kunstforeninger, teaterforeninger mv. om hvilke indslag, der kunne være relevante.
- Hold evt. en workshop. Tænk gerne nyt under hele processen.
- Kontakt mulige udøvende kunstnere i god tid og forhør dig om, hvorvidt de kan medvirke.
- Lav udkast til budget og overvej hvor meget biblioteket vil bruge.
- Udarbejd evt. ansøgninger til fonde o.a. med præsentation af programforslag og budget. Lav i den forbindelse en skriftlig præsentation af ideen. Hvad vil vi, og hvordan gør vi og for hvem?

KONTAKTPERSON

Claus Thurøe, biblioteksformidler.
E-mail: ct@herlevbibliotek.dk

DEBAT OM MUSIKALSK KULTURARV

I forbindelse med Golden Days festival 2015, der under titlen *Important shit* satte kulturarven til debat, holdt Køge Bibliotek en foredrags- og debataften. Den havde titlen *Museumsmusik eller barok'n'roll*, og hensigten var at debattere den musikalske kulturarvs aktualitet i dag.

Et sådan begivenhed henvender sig typisk til et begrænset publikumssegment, en såkaldt nichegruppe med særlig interesse for musik.

På scenen var Lars Ulrik Mortensen, som er cembalist, dirigent og kunstnerisk leder i barokorkestret Concerto Copenhagen, og som i 2007 modtog Sonningprisen for at have “åbnet en hel generations ører og sind for den tidlige musik”.

Lars Ulrik Mortensen indledte arrangementet med et oplæg, hvor han pegede på nogle aktuelle problemstillinger i den klassiske musikkultur. Endvidere fortalte han om sit eget oprør mod de stive normer i den klassiske musikverden og om, hvordan Concerto Copenhagen arbejder for at gøre den tidlige musik aktuel for nutidens publikum. Det førte til en god debat, hvor en musikbibliotekar indledte med nogle opklarende spørgsmål til oplægget og efterfølgende virkede som moderator for debatten.

Blandt publikum sad der naturligvis mange dedikerede musikelskere, men også mange, hvis interesse for arrangementet lod til at komme fra en mere generel lyst til at debattere kulturlivet.

Arrangementet er et eksempel på, at en debat om et forholdsvist smalt emne kan skabe stor deltagelse hos publikum.

KOM NEMT I GANG

- Sociale medier (eller evt. eget netværk) kan være en god og nem vej til kontakt til foredragsholderen.
- Ved arrangementer, hvor bibliotekaren har et specifikt forslag til indholdet, er det en fordel at skrive et genarbejdet oplæg, inden den ønskede foredragsholder kontaktes. Fortæl om motivationen for at invitere vedkommende og skitsér gerne ideer til debatemner, interessante problemstillinger m.m., så foredragsholderen ved, at han/hun kan føle sig fagligt tryk ved moderatoren.
- Tænk bredt i markedsføringen. Omtal eksempelvis arrangementet i interessegrupper på facebook eller i lokale musikforeninger. Kontakt til musiksites som Gaffa og Optakt er også en mulighed.
- Forbered moderatorrollen godt. Hav hellere for mange end for få spørgsmål klar til arrangementet.

KONTAKTPERSON

Karen Vestergård, musikbibliotekar.
E-mail: karen.vestergaard@koege.dk

Lars Ulrik Mortensen. Foto: Henrik Sørensen

SPROGSTIMULERING MED MUSIK

På Vollsmose bibliotek har man indtænkt musik i forhold til arbejdet med integration i området, da musik og sang kan styrke sproget. Samlet er tre ud af fire borgere af anden etnisk oprindelse end dansk, og der er alt i alt omkring 80 nationaliteter fordelt på områdets cirka 9.000 indbyggere. Derfor er alle bibliotekets tiltag rettet mod tosprogede borgere.

Som et eksempel har biblioteket hyret børne- og fagbogsforfatter Lotte Salling til at afholde både børne- og voksenarrangementer. Til voksenarrangementerne fortæller hun forældre og dagplejere i området om sprogstimulering og om, hvordan man kan få rim, remser og sprogstimulering ind i hverdagen med børnene.

Tine Mynster, som har skrevet den musikalske forestilling *Balder og hele farveladen* på baggrund af sit samarbejde med Vollsmose Bibliotek, har lavet flere børnekoncerter på biblioteket. Det helt overordnede i hendes koncerter er – udover musikalsiteten – enkelheden og kombinationen af krop og sprog. Det betyder, at alle kan være med fra begyndelsen, hvilket er godt for børn, der bl.a. har sproglige vanskeligheder.

Andre forestillinger med musik har været *Mustafas Kiosk* og *På tippet af næsen*. Biblioteket oplever, at børnene er aktivt med, når der afholdes musikarrangementer.

Biblioteket har desuden gennem adskillige år samarbejdet med en musikpædagog fra en lokal musikskole. Hun laver arrangementer for mindre børn, deres søskende og forældrene samt underviser dagplejere i at lave musikke aktiviteter med deres dagplejebørn.

Vollsmose Bibliotek laver primært arrangementer til mindre børn, da det lokale kulturhus, som ligger i samme bygning, har mange musiktilbud til unge og voksne.

KOM NEMT I GANG

- Samarbejd med de lokale og regionale musikaktører, såsom musikskolen, om gode musiktiltag.
- Overvej hvem der kan lave PR for arrangementet. Det kan være den lokale Bogstartsbibliotekar, når vedkommende er ude med bogstartspakker. Der kan også sendes pressemeddelelser til lokalaviser og hænges plakater op i det lokale indkøbscenter.
- Institutioner såsom børnehaver og vuggestuer er erfaringsmæssigt gode til at tilmelde sig diverse tiltag, hvorfor de er hensigtsmæssige at samarbejde med om tiltag, der finder sted midt på ugen.

- Lørdagsarrangementer har oftere et bredere publikum, da de ikke kun henvender sig til lokalbefolkningen i Vollsmose, men alle borgere i Odense.

KONTAKTPERSON

Mogens Wind Jensen, bibliotekar.
E-mail: mwj@odense.dk

Foto: Mogens Wind Jensen

MUSIC-TALKS MED UNGE

Gladsaxe Hovedbibliotek har startet konceptet Music-talks med det formål at formidle musik til børn og unge – og komme ud der, hvor de er. Ved at dele bibliotekets begejstring for musik med de unge er håbet at nå ud til en målgruppe, der kan være svær at få hen til biblioteket.

Music-talks henvender sig primært til 7.-9. klasser og kan spænde vidt rent emnemæssigt. Biblioteket prøver at tilrettelægge et program, der passer til den enkelte klasses undervisningsforløb.

Rent praktisk laver biblioteket oplæg i klasserne med udvalgte musikeksempler, hvor der er lagt op til debat, stillingtagen og diskussion med eleverne. Gladsaxe Hovedbibliotek ser inddragelsen som et nøgleelement i Music-talks, så eleverne engagerer sig i oplægget – og gerne begejstres. Det er også vigtigt, at skolerne anser det for at give merværdi i undervisningen.

Eksempler på emner har været: “Hip-hoppens historie og lyrik”, “Protest-sange” samt “Engelsksproget folk-musik”. Alle emnerne knyttede sig til skoleforløb, som eleverne var i gang med. Gladsaxe Hovedbibliotek sender PR materiale rundt til alle skoler i kommunen for at oplyse om tilbuddet.

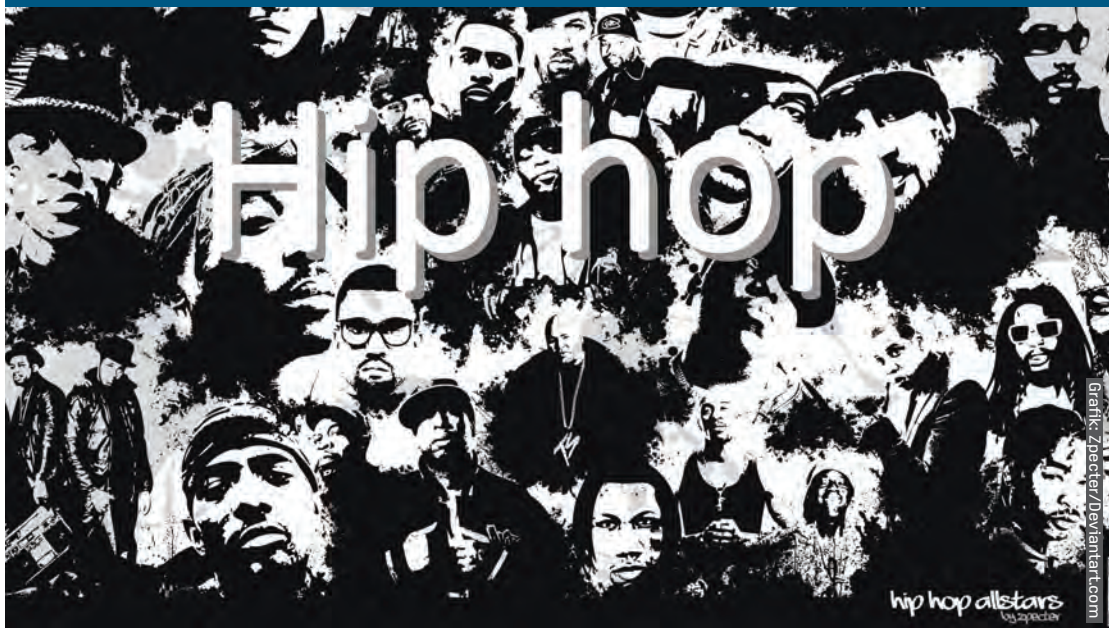
Biblioteket oplever, at det har været givtigt og lærerigt at komme ud på skolerne og formidle musikken direkte til eleverne. Det har også været udfordrende, da det sætter krav til de ansattes pædagogiske kompetencer. Biblioteket oplever, at det har skabt et tættere samarbejde med de pågældende skoler, og at flere af lærerne er blevet mere opmærksomme på, hvad musikbiblioteket kan.

KOM NEMT I GANG

- Det skal overvejes, hvordan tiltaget skal tilrettelægges og kommunikeres ud til skolerne, så det fænger og fungerer på deres præmisser. En mulighed er reklameflyers som kan blive lagt på skolernes lærerværelser. Det er også en god ide at udarbejde en folder til folkeskolerne med bibliotekernes tilbud.
- Tidspunktet for hvornår PR-arbejdet igangsættes og udsendes til skolerne skal tilpasses skolens skema og planlægning af undervisningsforløb.
- Det er vigtigt at gøre sig klart på forhånd, hvilken målgruppe (klassetrin), man ønsker at henvende sig til. Det optimale er, hvis man i fællesskab med læreren kan fastlægge en Music-talk, der passer til et undervisningsforløb eller fag.
- Det er vigtigt med en forventningsafstemning på forhånd, f.eks. om læreren skal deltage aktivt.
- Det foreslås, at skolerne selv sørger for PC med internetadgang samt en projektor eller storskærm. Har de ikke det nødvendige udstyr, kan man evt. medbringe det selv.

KONTAKTPERSON

Tobias Enevoldsen, musikbibliotekar.
E-mail: Tobene@gladsaxe.dk

SUPERTORS DAG MED MAD, MUSIK OG GODT SAMVÆR

Supertorsdag er en formidlingsaktivitet lanceret af Herlev Bibliotek, som kombinerer musik, mad, drikke og samvær. Målet er at give folk en totaloplevelse ved brug af alle sanser. Hovedingrediensen er en veletableret musikgruppe, som har evnen til at fortælle gode historier gennem musik, sang og tale. En anden vigtig ingrediens er madindslaget, hvad enten det er en snack eller et større måltid.

Supertorsdag har haft forskellige temaer, der har været afstemt med det tema biblioteket aktuelt selv kører med. Herlev Bibliotek har siden 2014 holdt en til to begivenheder om året.

Biblioteket præsenterer en del af deres musikformidlingsaktiviteter under Supertorsdag, fordi det giver en god mulighed for at præsentere etableret musik i en hyggelig og relevant kontekst.

Målgruppen var fra start segmentet 30 til 40 år, men Herlev Bibliotek har erfaret, at det snarere rammer gruppen +50 år. Musikgenrer har været folkrock, world, jazz, punk, indierock mv., og biblioteket oplever, at folk lever sig meget ind i arrangementet. Der har bl.a. været afholdt en Supertorsdag med et globalt tema med musik, mad og øl fra hele verden. Bandet Megafon spillede elektronisk musik kombineret med toner og sang fra Bulgarien, Norge og mellemøstlige lande. Bandet var så populært, at det fik solgt alle sine medbragte cd-er.

Herlev Bibliotek kalkulerer med, at der som udgangspunkt skal sælges 40-50 billetter, som skal dække madudgifter og udgifter til band. Biblioteket har lavet en aftale med et lokalt minibryggeri om at sælge drikkevarer.

KOM NEMT I GANG

- Overvej et nyt spændende tema fra gang til gang.
- Tjek bibliotekets lydudstyr. Hvad er muligt at afvikle selv? Skal der købes noget ind?
- Kontakt relevante musikere og bands.
- Kontakt madsteder, gerne såkaldt street food-leverandører.
- Kontakt lokalaviser med henblik på omtale, inddrag i den forbindelse gerne musikerne eller mad-leverandøren.
- Placer maden i nærheden af publikum, så de både kan lytte til musik og nyde maden. Gør evt. brug af ståborde og gerne med hyggelig belysning.
- Sørg for en god arbejdsplan, når arrangementet skal afholdes.

KONTAKTPERSON

Claus Thurøe, biblioteksformidler.
E-mail: ct@herlevbibliotek.dk

DANSK MUSIK I FLERE GENERATIONER

Herning Bibliotekerne har afholdt en koncert med et voksenkor og børneviolinister, der således gik på tværs af generationer. Arrangementet blev til i samarbejde med Herning Musikskole i forbindelse med Spil Dansk Ugen. De optrædende var elever fra musikskolen og det lokale kor Karolinekoret, der hovedsagligt har ældre sangere. Temaet var kendte danske melodier og arrangementet blev kaldt *Dansk musik i flere generationer*.

På dagen dirigerede musikskolens leder fra bibliotekets flygel. Det foregik på en lille scene i udlånet, Platformen, hvor biblioteket har åbne musikarrangementer og foredrag, men som ellers er forbeholdt avislæsere. Koret og de unge violinister skiftedes til at underholde.

Publikum var mødt talstærkt op. Forældre og bedsteforældre til eleverne, familie og venner til korsangerne mv. Herning Bibliotekernes erfaring er, at når de lokale kræfter spiller og synger, har biblioteket fuldt hus.

KOM NEMT I GANG

- Hav altid nær kontakt til den lokale musikskole. Eleverne vil gerne øve sig i at optræde for et rigtigt publikum, og det kan de gøre på biblioteket, som er mere uformelt end en koncertsal.
- Lokale kor er også en fin ressource. Kontakt dem og bed dem sætte et program sammen, når der er en lejlighed til det, f.eks. i forbindelse med Spil Dansk Ugen samt ved højtider og mærkedage.
- Hvis det er praktisk muligt, er det en fordel at holde arrangementet midt i udlånet. Biblioteksgæster, som ikke har kendskab til det forinden, vil tage det som en behagelig overraskelse.

KONTAKTPERSON

Dorte Grout, bibliotekar.
E-mail: bibdg@herning.dk

Foto: Dorte Grout, Herning Bibliotekerne.

DELTAGELSESKULTUR

Brugernes aktive deltagelse er relevant i folkebibliotekssammenhæng – ikke mindst når det drejer sig om aktiviteter på musikområdet, hvor mennesker samles om fælles musikoplevelser.

Traditionelt har bibliotekerne primært været afsendere af forskellige formidlingstiltag og borgerne modtagere. I dag arbejder mange biblioteker målrettet på at bringe brugerne mere i spil.

Dette afsnit kommer med eksempler på, hvordan brugerne på forskellig vis kan få indflydelse på indholdet af et musikarrangement. Det kan handle om, at de

f.eks. er værter ved et arrangement, hvor de formidler deres viden indenfor et bestemt musikemne. Den øgede brugerinvolvering finder også sted på sociale medier som Facebook og Instagram, hvor biblioteket kan være direkte i kontakt med borgere fra nær og fjern.

Bibliotekerne oplever, at den øgede brugerdeltagelse er med til at skabe engagement og ejerskabsfølelse. Det kan derfor være et givtigt samarbejde for alle parter. Bibliotekerne stiller rammerne til rådighed, og brugerne er med til at fylde dem ud.

SOVEKONCERT PÅ BIBLIOTEKET

En 12 timers totaloplevelse med tranceskabende elektronisk musik og meditation har fået stor succes på bibliotekerne. Herlev Bibliotek var det første bibliotek, som satte gang i trenden 'sovekoncerter', der har bredt sig til flere af landets biblioteker bl.a. Odense Musikbibliotek, Horsens Bibliotek og Smørum Bibliotek.

Konceptet er enkelt: Publikum får adgang til biblioteksrummet, der natten igennem er omdannet til en særegen sovesal omsluttet af rolige elektroniske lydlandskaber og svage stemningsgivende lysprojektioner. Selve koncerten indledes med en såkaldt bodyscan-meditation af professionelle meditatører. Formålet med meditationen er at hjælpe publikum til at opnå ro og fordybelse, så den musikalske oplevelse bliver størst mulig.

På Odense Musikbibliotek hyrede man desuden en professionel lyskunstner, der leverede stemningsfulde visuals i rummet for at forstærke publikums sanseoplevelser.

Konserterne rundes af med morgenmad og morgensnak om nattens koncertoplevelse. Derefter sendes publikum ud i den virkelige verden igen.

Sovekoncerterne har haft stor medieopmærksomhed og er gået viralt på Facebook.

KOM NEMT I GANG

- Koncerten kræver minimum to tilstedeværende medarbejdere.
- Der skal evt. hyres en komponist og en meditations-specialist.
- Der skal anskaffes madrasser til publikum. Alternativt skal det kommunikeres tydeligt til publikum, at madras skal medbringes.
- Der skal serveres morgenbrød og evt. velkomstdrink (øl, vin eller lignende).
- For at skabe den perfekte lydoplevelse skal der anskaffes et PA anlæg med to til fire højttalere.
- Lyset et med til at skabe visuelle stemninger. Der kan evt. hyres en lyskunstner ind for at skabe den optimale visuelle oplevelse.
- De lokale brandmyndigheder skal godkende overnatning på biblioteket.
- Opfordr publikum til at skrive om deres koncertoplevelse. Respons har været overvældende med begejstrede brugerkommentarer.

KONTAKTPERSONER

Niels Mark, teamleder. E-mail: nimar@odense.dk
 Mads Led Behrend, musikbibliotekar.
 E-mail: madlb@odense.dk

Foto: Hannibal Bach. Sovekoncert Odense

MORGENSANG PÅ KØBENHAVNS HOVEDBIBLIOTEK

På Hovedbiblioteket i København har man i samarbejde med frivillige tovholdere afprøvet konceptet *Morgensang*. Hensigten er at give borgerne mulighed for selv at tage initiativ, åbne biblioteksrummet og skabe plads til fællesskabende aktivitet samt uformel vidensdeling i den ubemandede åbningstid.

Siden de første sangarrangementer i efteråret 2015 har mere end 4000 københavnere deltaget i morgensangen, og der er tale om mange forskellige typer borgere. Der kommer studerende, børneinstitutioner, folk, som er på vej på arbejde og andre, der bare kigger ind.

Til morgensangen synges 4-5 sange fra Højskolesangbogen motiveret af en eller flere sangværter. Konceptet kan dog også omfatte fællessange, der ikke findes i Højskolesangbogen.

De tilknyttede frivillige afholder selv morgensangen, agerer eller finder sangværter, skaffer eventuelle akkompagnatorer samt koordinerer i tilfælde af sygdom.

Københavns Hovedbibliotek arbejder ud fra devisen. "Udbred ejerskabet, så er der god chance for, at det kan vokse". Biblioteket har blandt andet haft det Kongelige Teater og Suhrs Højskole som sangværter. Verdensstjernen Brian Eno, som er stor tilhænger af morgensang, har også været vært, ligesom skoleklasser kan tage teten og stå i spidsen for morgensangen.

Andre oplagte samarbejdspartnere er højskoleforeninger, lokale kor, lokale musikforeninger mv.

Bibliotekets erfaring er, at der skal afsættes 2-3 personaletimer ugentligt til indkøb, opstart af netværk og afholdelse af arrangementer. Derudover tilknyttes en mindre gruppe borgere, som hjælper med at opstarte konceptet. Det anbefales, at Morgensang afholdes i tidsrummet 8.30-8.50 i det åbne biblioteksrum, og at arrangementet afholdes på en eller flere faste dage minimum hver anden uge. Det kan være en idé at tage fat i aktuelle emner og selvfølgelig års- og højtider.

KOM NEMT I GANG

- Der skal udpeges en ansvarlig fra biblioteket, som har ansvaret for opstart og implementering.
- Der skal sammensættes en mindre gruppe af frivillige, som ønsker at drive Morgensang. Prøv evt at tage kontakt til lokale kor og lignende. Brug dit netværk eller skab det. Det er nemmere end man tror.
- Der skal indkøbes 10-100 Højskolesangbøger – alt efter behov – alternativt indkøbes Højskolesangbogen som app sammen med projektor og lærred. Vær opmærksom på at tjekke ophavsrettighederne forinden.
- Derudover anbefales det, at der stilles et keyboard eller klaver til rådighed ved afholdelse af Morgensang.
- Det er vigtigt, at relationen til de frivillige tovholdere plejes.
- Brug de lokale medier. Det er en god historie og dem der altid brug for.

KONTAKTPERSON

Lars Kjelfred, musikbibliotekar.
E-mail: larsra@kff.kk.dk

Morgensang - Foto: Hovedbiblioteket i Køb.

VAMPYR-STUMFILM MED MUSIK

Køge Bibliotekerne har i flere omgange samarbejdet med MGK Sjælland, som er et 3-årigt musikalsk overbygningskursus, som uddanner musikudøvere, kvalificerer elever til optagelse på en videregående musikuddannelse mv. Samarbejdet har oftest gået ud på, at studerende har komponeret og opført nye musikværker, der passer ind i et festival- eller kulturnatstema.

Golden Days festival i 2014 markerede 100-året for udbruddet af første verdenskrig ved bl.a. at fokusere på det store kulturelle nybrud, krigen førte med sig. I dette tema så Køge Bibliotekerne en oplagt mulighed for at invitere MGK-studerende med i deres festivalprogram.

Biblioteket henvendte sig til de lokale MGK-ledere og foreslog, at studerende komponerede en ny lydside til en valgfri stumfilm fra årene omkring første verdenskrig. To MGK-elever greb opgaven som et studieprojekt og komponerede musik til vampyr-filmen *Nosferatu*. Det blev meget vellykket. Musikken, der blev liveopført under filmværket, gav filmen et mere nutidigt udtryk og en ny aktualitet ved klangligt at blande den klassiske stumfilmstil med elementer fra moderne film- og kompositions-musik.

I forbindelse med arrangementet havde biblioteket kun udgifter til forplejning, idet de studerendes indsats var en del af deres studieprojekt. Køge Bibliotekerne har generelt indtryk af, at både studerende og undervisere på MGK var glade for at få invitationen til et samarbejde, og de griber gerne opgaven med stor seriøsitet.

KOM NEMT I GANG

- Vær opmærksom på at foreslå samarbejdet i så god tid, at de studerendes arbejde kan passes ind i deres årsplan, fx som et studieprojekt.
- Lav et temaoplæg, der giver de studerende kreativ bevægelsesfrihed, men vær sikker på, at de er godt informerede om de fysiske rammer (og eventuelle begrænsninger) for opførelsen.
- Vær til rådighed for sparring undervejs i processen.
- Vær sikker på, at I har alt det udstyr, der skal bruges (PA-anlæg, mikrofoner m.m.) til opførelsen. Ofte kan eleverne selv tage det med, der mangler.

KONTAKTPERSON

Karen Vestergård, musikbibliotekar.
E-mail: karen.vestergaard@koege.dk

Nosferatu på trapperne!

LYTTEKLUBBEN I GENTOFTEGADE

Lytteklubben på Gentoftegade Bibliotek har eksisteret siden august 2012.

Bibliotekerne formidler litteratur og kunst i mange sammenhænge. Det kan være i form af læseklubber, hvor folk mødes og diskuterer litterært indhold eller dokumentarfilmklubber, hvor instruktører og skuespillere kommer og fortæller osv. Derfor vurderede biblioteket, at det også ville være oplagt med et lignende forum for musik.

Medlemmerne oplever, at mødet mellem en person, som formidler et stof, og spørgsmål og kommentarer fra modtagere giver en fællesoplevelse på tværs af alder, køn og musiksmag. Det udvikler et fællesskab, hvor alle bliver berigede. Det at mødes i et forum alene med det formål at lytte til musikken, giver musikken en anden dimension, end når man lytter hjemme. Mange får nye oplevelser af musik, som de kender i forvejen. Der bliver skabt et frirum for nærvær og tilstedeværelse i nuet.

Valget af musik i lytteklubben spænder over alle genrer. Publikummet er primært 55+, men afhængig af det enkelte arrangement, kommer der også andre aldersgrupper. Da lytteklubben startede, var der 4-8 faste lyttere. Nu modtager mere end 150 personer lytteklubbens løbende arrangementstilbud og deltagerantallet per arrangement er typisk 25 personer.

Lytteklubben på Gentoftegade Bibliotek har et samarbejde med den lokale HiFi-forhandler om, at biblioteket låner et musik anlæg mod, at biblioteket har et reklameskilt med butikens navn stående. Frivillige har stået for servering af en let anretning, såsom kaffe, te og sandwiches,.

KOM NEMT I GANG

- Ledelsens opbakning er vigtig, da det kan kræve en del ressourcer i opstartsfasen.
- Vær gerne to tovholdere fra start. Det er rart at kunne sparre og fordele arbejdet. BibZoom og DR har gode facilitator-pakker, som kan være en støtte i starten.
- Hold lytteklubben på et fast tidspunkt på ugen eller måneden.
- Inddragelse af samarbejdspartnere kan være en stor hjælp, men det kan også være forbundet med ekstra arbejde. Spot eventuelt brugere, som låner meget musik – vil de muligvis dele ud af deres viden.
- Anskaffelse af lydanlæg kan være dyrt, men kan måske lånes hos den lokale forhandler eller hos musikskolen.
- Husk indlæg i lokalavisen, plakater og flyers. Opret en mailingliste, hvor lytteklubbens arrangementer bliver annonceret.

KONTAKTPERSON

Per Marstal, bibliotekar og kulturformidler.
E-mail: pam@gentofte.dk

Lytteklub. Foto: Gentofte Bibliotekerne

TAKEOVERS – TAG BORGEREN MED PÅ RÅD

Under overskriften “Musikbiblioteket: Takeovers” arbejder Odense Musikbibliotek med en ny profil for arrangementer. Projektet sigter mod at styrke borgernes følelse af medejerskab for musikbiblioteket ved at skærpe fokus på borgerinddragelse i udvikling af arrangementer.

Lokale kulturaktører – store som små – inviteres til på skift at eksperimentere med nye typer arrangementer og til at kuratere indholdet af musikbiblioteket. Det gælder også musiksamlingen. Inputtene kan komme via brainstormingsmøder med de deltagende aktører, og der er fra projektets start lagt op til et gensidigt forpligtende samarbejde mellem biblioteket og de deltagende aktører.

Et andet mål med konceptet er at skabe alliancer med det lokale kulturliv. Dette gøres blandt andet ved at udvikle arrangementstyper, der tilbyder publikum et andet møde med musikken og musikerne end byens spillesteder. I stedet for at konkurrere med spillestederne om koncerter, tilbyder musikbiblioteket gennem takeovers-arrangementerne en udvidet musik- og koncertoplevelse med fokus på det smalle og oversete.

Med udvidede koncertoplevelser forstår musikbiblioteket bl.a.:

- Arrangementer, der inddrager og medtænker bibliotekets egne rum – f.eks. sovekoncerter, kunst- og lydinstallationer samt performances i bibliotekets rum.
- Arrangementer, der tilbyder publikum noget ‘rundt om’ koncerten – f.eks. artist talks, publikumsinteraktion og udstilling af biblioteksmaterialer.
- Forlængelse af koncertoplevelsen – eksempelvis gennem lange maratonkoncerter eller indspilning af koncerter med henblik på senere udgivelse, som publikum kan anskaffe sig.

Odense Musikbibliotek oplever, at arrangementer udviklet gennem Takeovers-konceptet giver musikbiblioteket stor bevågenhed og positiv omtale fra både lokalpresse og musikbibliotekets meget aktive Facebook-brugere.

KOM NEMT I GANG

- Vis interesse for de lokale kulturaktører: Grib telefonen og sæt gang i en brainstorm med konkrete forslag til arrangementer.
- Vær åben for, at biblioteket skal træde tilbage og lade samarbejdspartnerne styre ideerne, selvom der stadig er brug for fælles koordinering og klar og tydelig fordeling af ansvar mellem interessenterne.
- Vær indstillet på at arrangementerne kan bryde med gamle arbejdsrutiner og mønstre.
- Det er vigtigt med klare aftaler om eksempelvis økonomisk finansiering af et givent arrangement.
- Vedvarende kommunikation samt opfølgning og evaluering af projekt.

KONTAKTPERSONER

Niels Mark, teamleder. E-mail: nimar@odense.dk
 Mads Led Behrend, musikbibliotekar.
 E-mail: madlb@odense.dk

Foto: Anna Sams +^{oe} og Gitla L. Lethao

FORMIDLING I OG UDEFOR BIBLIOTEKSRUMMET

Bibliotekernes musiktilbud kan formidles på mange måder, der taler til sanserne. Det kan være via kreativ indretning af biblioteksrummet, levende musik, tematiske musikudstillinger samt visuelle virkemidler og lyd-effekter.

Noder, vinylplader, biografier og bokssæt på hylderne samt koncerter, udstillinger og andre arrangementer på

bibliotekets matrikel er med til sætte husets musiktilbud i fokus. Men de behøver ikke stå alene. Som dette afsnit kommer med et eksempel på, kan musikformidlingen også med fordel ske ude af huset på lokaliteter, hvor målgruppen er i forvejen.

Dette afsnit inddrager videre et eksempel på, hvordan et bibliotek har lavet en helt ny musikzone.

KRAFTWERK – DE ELEKTRONISKE PIONERER

Når Albertslund Bibliotek laver en musikalsk udstilling, ligger der en omfattende research af en musikalsk genre, en kunstner, en gruppe, et værk, en komponist, et instrument, en periode, et tema eller lignende bag. Ved hjælp af virkemidler som artefakter, billeder, tekst og lyd, som på forskellig vis folder musikken ud og formidler den, er bibliotekets ambition at give folk lyst til at gå dybere ind i musikken og blive klogere på den.

Musikudstillingen *KRAFTWERK – de elektroniske pionerer* er et eksempel herpå. Den blev sat op samtidig med, at elektrobandet holdt koncert i DR's Koncerthus i København. Albertslund Bibliotek anså det for at være en kærkommen lejlighed til at formidle bandet og musikken, som var med til at give den elektroniske musik sit gennembrud.

De involverede medarbejdere satte sig godt ind i Kraftwerks historie og inspirationskilder, hvorefter de lavede en liste over ting, der kunne skabe et lille Kraftwerk-univers. Listen blev sendt ud til kollegerne i håb om, at de kunne være behjælpelige med at fremskaffe forskellige artefakter. Det lykkedes på den baggrund at komme i besiddelse af artefakter som regnemaskiner, legetøjsbiler, robotter, mobiltelefoner, en stor gammel computer med integreret tastatur og en tidlig Ericsson mobiltelefon, som Albertslund Bibliotek lånte af Teknisk Museum. Biblioteket fremskaffede også Kraftwerk's samlede udgivelser på vinyl.

De gamle med originale covers blev lånt i en brugtpladeforretning i København, de genudgivne LP'er købt til lejligheden. En medarbejder producerede en række plakater, som var designet i overensstemmelse med Kraftwerk's egne covers, og en anden medarbejder producerede formidlende tekster.

Albertslund Bibliotek holdt en lytteklub om Kraftwerk i forbindelse med udstillingen.

KOM NEMT I GANG

- Start i god tid, da processen kan være tidskrævende.
- Lav PR på mange forskellige platforme. Fortæl internt og eksternt om udstillingen og historien bag.
- Når man har brainstormet og lavet research på emnet, er det vigtigt at finde ud af, hvad det er for en historie, man vil fortælle. Der skal træffes nogle valg, der kan være forbundet med fravalg.
- Lav et budget så der er overblik over økonomien. Hvad kan og hvad kan ikke lade sig gøre?
- Find ud af hvem der kan bidrage med artefakter, viden, grafik, en hjælpende hånd eller andet.
- Undersøg om det er nærliggende at arbejde sammen med andre – f.eks. andre kommunale institutioner eller kommercielle aktører.

KONTAKTPERSON

Øjvind Harkamp, Team Oplevelse og formidling.
E-mail: ojh@albertslundbib.dk

Foto: Øjvind Harkamp

MUSIKZONEN I MULTIKULTURHUSET

Biblioteket Sønderborg har igennem de senere år arbejdet med at videreudvikle bibliotekets musikformidling i forbindelse med, at byen i 2017 får et helt nyt multikulturhus, som også kommer til at huse Sønderborg Bibliotek.

Visionen bag bibliotekets fremtidige musikzone er at revitalisere det fysiske musikbibliotek, som placeres i et eksponeret, men samtidig afgrænset område, hvor musikken præsenteres som et rum i rummet. Musikzonen vil bl.a. rumme en alsidig nodesamling, musiklitteratur og musiktidsskrifter. Biblioteket vil i højere grad prioritere udenlandske musiktidsskrifter og mere kuriøse og nicheprægede udgivelser. Den klassiske musik og jazzen vil være stærkt repræsenteret. Der vil fortsat blive indkøbt vinyl og eksklusive bokssæt-udgivelser. Bibliotekets erfaring er, at indkøb af musik på vinyl har skabt øget opmærksomhed omkring dets musiktilbud og appellerer til et bredt lånersegment.

I Sønderborg Kommune prioriteres musikken højt og den klassiske musik er et fyrtårn med Sønderjyllands Symfoniorkester i spidsen. Der er en musikskole, en aktiv jazzklub samt mange kor og orkestre, men ingen musikbutikker i byen. Biblioteket er i dag det eneste sted i Sønderborg, hvor nye musikbærende materialer udstilles. Musikzonen skal afspejle lokalmiljøets store musikinteresse og rumme musik inden for alle genrer, men i særdeleshed den musik, der kan være svært at finde andetsteds.

Musikzonen vil blive udstyret med lyttepladser, hvor lånerne kan orientere sig i bøger og tidsskrifter og indhente information om de musikalske tilbud på byens musikscener. Der vil være en digital musikplakatsøjle, hvor de lokale og regionale musikaktører kan reklamere for deres koncerter og tilbud. Det vil være muligt at indskanne plakater i alle formater, men slutresultatet er, at de bliver eksponeret i samme format og med intervalvisning.

KOM NEMT I GANG

- Når man skal i gang med at udvikle en helt ny musikzone er det vigtigt at tage bestik af lokalsamfundets musiktilbud og præferencer.
- Vær skarp på hvilken musikprofil, musikzonen skal have. Skal den rumme musik inden for alle genrer eller i særdeles musik, der kan være svært at finde andetsteds etc.
- Vær løbende i dialog med Musikrådet og andre fora, som kender det lokale og regionale musikmiljø.

KONTAKTPERSON

Inge Birgitte Lind, musikbibliotekar.
E-mail: inli@sonderborg.dk.

Foto: AART architects / Zani Arkitekter

KONCERTER I UDLÅNET

Med det formål at afholde flere koncerter på biblioteket har Gladsaxe Hovedbibliotek etableret et sceneområde i bibliotekets musikafdeling. Scenen skal optimere bibliotekets koncerter og sætte dem mere i fokus ved at præsentere musikken under gode og professionelle forhold. Der er et bagtæppe, dedikeret scenelys, og biblioteket har indkøbt relevant mobilt musik- og lydudstyr.

Gladsaxe Hovedbibliotek benytter blandt andet scenen til gratis søndagskoncerter, som afholdes seks gange om året. Koncerternes formål er at give borgerne en interessant og gerne ny musikoplevelse, og biblioteket forsøger at inddrage mange forskellige genrer og musikalske udtryk. Koncerterne er meget velbesøgte.

Det mobile lydstyr gør det muligt at afholde koncerterne forskellige steder såsom i bibliotekssalen, i musikudlånet og på bibliotekets udendørs sceneområde. Lydopsætningen og -niveauet kan tilpasses det enkelte band, publikum og omgivelserne generelt. Biblioteket oplever, at publikum kvitterer for, at koncertoplevelsen er blevet markant bedre end før.

De ansatte laver udstillinger i forbindelse med koncerterne og erfaringen er, at koncerterne smitter af på lysten til at låne materialerne på udstillingen. Flere koncertdeltagere låner musik i den genre, der har været spillet til koncerterne, og en del er faste koncertgæster.

Gladsaxe Hovedbiblioteks erfaring er, at det kan kræve nogle koncerter eller sæsoner at løbe koncertarrangementerne i gang. Men for hovedbiblioteket har det været indsatsen værd, da det har fået et fast publikum. Biblioteket tænker både i koncertoplevelser, hvor de enkelte koncerter bindes sammen, og i at udfordre publikums musikinteresser med forskellige musikgenrer.

KOM NEMT I GANG

- Tænk på den levende musik som sammenhængende arrangementer. Det gør det muligt at opbygge et "brand", hvilket er værdifuldt ved udarbejdelse af PR-materiale.
- Det kan være fristende 'blot' at hyre lokale amatører ind, men biblioteket anbefaler, at man lægger et højt kvalitetsniveau, fordi det virker seriøst og tiltrækker et større publikum. Det er bibliotekets erfaring, at der findes mange gode, erfarne musikere, som kan hyres til en overkommelig pris. Man behøver ikke hyre store, kendte musikere for at skabe en god, professionel koncertoplevelse.
- Af praktiske årsager er det en god ide overvejende at prioritere akustisk musik. Alt afhængig af udlånets udformning og generelle omgivelser kan man overveje om forstærkning er nødvendig.
- Man kan løbende udvikle biblioteksrummet for at sikre de bedst mulige rammer for levende musik. F.eks. kan man sætte mere fokus på begivenheden med et decideret sceneområde med bagtæppe, scenebelysning og PA-anlæg.
- Det handler om at prøve sig frem med forskellige genrer i starten. Man vil ofte opdage, at publikum har større interesse for nogle genrer end andre. Det kan også være at nogle genrer allerede er dækket i live-miljøet i kommunen, mens der kan være et oversat publikum for andre genrer.

KONTAKTPERSON

Tobias Enevoldsen, musikbibliotekar.
E-mail: Tobene@gladsaxe.dk

Foto: Gladsaxe Hovedbibliotek

MUSIK OG KULTUROPLEVELSER I 101 HJEM

Ni kulturinstitutioner, herunder Randers Bibliotek, har arrangeret en begivenhed, hvor kulturen flyttede ud i *101 hjem*. Borgere i kommunen kunne melde sig til at deltage i en magisk aften med musik- og kulturoplevelser i private hjem og institutioner i Randers og omegn. De havde dog ikke selv indflydelse på, hvilken genre, de fik ind i huset.

De, der stillede bolig til rådighed, rådede over halvdelen af billetterne til et givent arrangement. De resterende blev udbudt gratis, men mod tilmelding. De ni deltagende kulturinstitutioner skulle hver især byde ind med 10 arrangementer, som blev gentaget i op til tre hjem. De øvrige arrangementer stod borgerne i Randers selv for, eksempelvis musikskoleelever og lokale rockbands.

101 hjem var ikke udelukkende musikoplevelser, men også teater, fortælling, kunst med mere, men musikken havde en central rolle. Sangeren Tue West optrådte i et bofællesskab, den danske folk-duo Lasse & Mathilde i en landsbyvilla og sangeren Marie Frank spillede i sin tidligere pianists hjem, hvor han selv bidrog med underholdningen i stuen. Desuden gav Randers Egnsteaters kor tre sovekammerkoncerter, hvor de hjem, der fik besøg, selv kunne vælge sange ud fra et menukort.

DR1 transmitterede live fra en badekarskoncert med multi-instrumentalisten Jacob Vennedt.

Randers Bibliotek oplevede, at det var en unik aften og tilslutningen blandt borgerne var så stor, at der var ventelister. I praksis udviklede det udviklede sig til en regulær byvandring-fest.

KOM NEMT I GANG

- Et projekt af den størrelse kræver forankring i den enkelte kommunes kulturelle forvaltning og samarbejde mellem flere kulturinstitutioner i kommunen.
- Der skal udnævnes en projektleder, som skal deltage i en tværfaglig arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de øvrige deltagende kulturinstitutioner.
- Der skal afholdes et eller flere oplysningsmøder for de optrædende samt for borgere, der ønsker at lægge hjem til.
- Det er vigtigt, at kulturinstitutionerne byder ind med hovedparten af arrangementerne, så successen ikke kommer til at afhænge af de lokale indslag. Sørg derfor eksempelvis for, at hvert hjem får et arrangement med minimum en professionel aktør. Herefter kan der suppleres med lokale musikindslag.
- De enkelte hjem skal udfylde en formular om, hvor stort deres hjem er, og hvor mange gæster, der kan være der. De, der lægger hus til, kan med fordel stå for snacks, drinks, kaffe/kage med mere.
- Når der laves et projekt af denne størrelse, er det hensigtsmæssigt at bruge tid på presse og informationsarbejde, da det kan være en god historie.
- En god evaluering med de enkelte hjem er meget givende bagefter.

KONTAKTPERSON

Projektleder på projektet, teamkoordinator
Inger Nygaard Kaad.
E-mail: ink@randersbib.dk

MUSIKERNE ANBEFALER – VINYLFORMIDLING PÅ HOVEDBIBLIOTEKET

Hovedbiblioteket i København har udviklet et simpelt koncept til formidling af bibliotekets nye vinylsamling. Konceptet kaldes *Musikerne anbefaler*. Der er flere hensigter med konceptet: Et øget udlån af vinyl, formidling af Hovedbiblioteket på web og sociale medier og en større opmærksomhed omkring husets musikarrangementer.

Konceptet blev startet i september 2016, og biblioteket har blandt andre benyttet musikere som Peter H. Olesen, Nikolaj Nørlund og Thurston Moore fra Sonic Youth som kuratorer. De udvalgte kuratorer er i forvejen en del af arrangementsprogrammet eller bidrager på anden måde til bibliotekets musikprofil. Det er en fordel praktisk og driftsmæssigt.

Konkret udvælger musikeren seks vinyl, som stilles frem på et møbel, der er synligt i biblioteksrummet. Man skal sørge for, at kuratoren udvælger supplerende vinyl, efterhånden som de bliver udlånt. Det er vigtigt, at det er et fleksibelt møbel, der kan flyttes frem i forbindelse med arrangementer og eventuelle materialekampagner.

Oplagte samarbejdspartnere er musikere og bands, der i forskellige sammenhænge besøger biblioteket. Konceptet skal naturligvis tilpasses det enkelte bibliotek og derfor vil samarbejder med musikforeninger, kulturhuse og lignende lokale institutioner også være oplagt. Konceptet kan benyttes til at fremhæve det lokale musikliv og inddrage unge musikere i bibliotekets musikformidling.

Det er oplagt at benytte konceptet som en del af bibliotekets digitale kommunikations- og formidlingsstrategi. Billeder, videoer og webartikler kan med fordel lægges ud på Facebook, Instagram, Youtube mv.

KOM NEMT I GANG

- Der skal udpeges en tovholder og ansvarlig fra biblioteket til indkøb af møbler og andet materiale. Vedkommende skal også tage kontakt til kuratorer.
- Den ansvarlige står løbende for billedmateriale og videoer til web og sociale medier.
- Der skal indkøbes et eller flere fleksible møbler, der er egnet til udstilling af vinyl.
- Det er vigtigt, at udstillingen udskiftes ca. hver anden uge, så brugerne af musikrådet fastholder nysgerrigheden.

KONTAKTPERSON

Esben Møller Hansen, kulturformidler.
E-mail: fw1b@kff.kk.dk

Foto: Hovedbiblioteket i København

PERSONLIG FORMIDLING AF MUSIKKEN

Centralt for den personlige formidling er evnen til at kommunikere med, appellere til og inddrage brugeren. Formidleren af musikken på biblioteksområdet kan være eksterne aktører såsom brugere, musikere og eksperter. Det kan også være den biblioteksansatte selv, der træder i karakter.

Den personlige formidlingsform er omdrejningspunkt for en lang række aktiviteter på musikområdet såsom

facilitering af lytteklubber, musikanmeldelser, foredrag og formidling af musikoplevelser. Som dette afsnit kommer med eksempler på, kan der også være tale om artist talks, hvor en musiker med udgangspunkt i egne erfaringer anbefaler musik og poesi.

Den personlige musikformidling tager således ofte afsæt i formidlerens egen smag og præferencer.

DEN LEVENDE SYMFONISKE MUSIK

Aalborg Symfoniorkester og Aalborg Bibliotekerne har siden 90'erne samarbejdet om at formidle den levende symfoniske musik. Sæsonprogrammet har altid været synligt og lige til at tage med hjem fra musikafdelingen og i slutningen af august gæster musikchefen biblioteket for at fortælle historierne bag den ny sæsons koncerter.

Aalborg Bibliotekerne oplever, at det er en enestående mulighed for at komme om bag kulissen i en stor, professionel, internationalt orienteret lokal kulturinstitution. Musikchefen tager hvert år en duo, trio eller kvartet med, så gæsterne får levende musik ind i mellem fortællingerne. For at understrege det festlige og den forventningens glæde, der ligger i at begynde en ny sæson, giver biblioteket altid et lille glas sprudelwasser til gæsterne. Der kommer gerne omkring 50 tilhørere.

Biblioteket laver PR for arrangementet på platforme som det trykte sæsonprogram, sin egen og Aalborg Symfoniorkesters hjemmeside, storskærme, plakater mv. Biblioteket sender også pressemeddelelser ud.

For 10 år siden begyndte biblioteket at levere links til relevant information om koncerterne til Aalborg Symfoniorkesters hjemmeside. Derfor kan man ved udvalgte koncerter på orkestrets hjemmeside klikke sig videre til biblioteksbasen og håndplukkede steder på nettet. Helt konkret er der tale om links til indspilninger, biografier, musikhistorie og videooptagelser.

Fordelen for Aalborg Symfoniorkester er, at man tilbyder sine koncertgængere en ekstra service, som ingen andre kulturhuse tilbyder. Fordelen for biblioteket er at bibliotekets services og logo bliver set af alle, der klikker rundt på symfoniorkestrets hjemmeside.

KOM NEMT I GANG

- Idéen med live sæsonintroduktioner og berigelser på hjemmesider kan bruges i mange sammenhænge i samarbejdet mellem biblioteker og kulturinstitutioner.
- Man kan eksempelvis lave introduktioner til enkeltstående koncerter på biblioteket, hvor en medarbejder fra koncertstedet fortæller. Det er allerbedst, hvis musikerne kan være til stede og fortælle og give smagsprøver på musikken.
- Det er en god ide, hvis biblioteket har direkte adgang til at redigere musikinstitutionens hjemmeside, hvorved de ansatte kan lægge links ind med det samme og se, hvordan hjemmesiden kommer til at se ud. Aalborg Symfoniorkester har dedikeret et felt i sine koncertbeskrivelser på hjemmesiden til formålet.

KONTAKTPERSON

Vita Andersen, bibliotekar.

E-mail: vita.andersen@aalborg.dk

Foto: Peter Søholm Simonsen

GAFFA LIBRARY SESSIONS

Frederiksberg Hovedbibliotek har i perioden 2013-2016 afholdt en række musikarrangementer kaldet *GAFFA Library Sessions*. En typisk Gaffa Library Session består af et interview med en musiker. Sessionen krydres gerne med 4-5 akustiske sange og bliver afholdt i Musikbiblioteket med start lige inden officiel lukketid, så andre lånere kan se, at der foregår noget spændende.

Gaffa Library Sessions er blevet til i samarbejde med musikmagasinet *GAFFA*, hvorfra en journalist står for interview-delen og for at skabe kontakt til musikere. Biblioteket tager sig af den praktiske koordinering, regnskab, kontakt til frivillige og sponsorer samt afholdelse.

Formålet er først og fremmest at skabe et møde mellem kunstneren og bibliotekets brugere. Et nærværende møde, der kun foregår i nuet, og hvor musikken kan eksponeres.

Biblioteket Frederiksberg oplever, at arrangementet er til gavn for alle parter. Biblioteket, *GAFFA* og kunstneren får alle øget eksponering via hinandens netværk og relationer. Samtidig er arrangementet anderledes end en reel koncert og konkurrerer derfor ikke med de lokale spillesteder.

Samarbejdspartnere, sponsorer og frivillige er blevet indtænkt i konceptet fra starten. Det bevirker, at biblioteket kan tænke større, end hvis biblioteket skulle have klaret arbejdet og økonomien alene.

Konceptet er blevet justeret i takt med de løbende erfaringer.

Gaffa Library Sessions er netop blevet flyttet til Frederiksberg Kommunes nye Kultur- og bevægelseshus KU.BE.

KOM NEMT I GANG

- Der skal udpeges en eller flere ansvarlige fra biblioteket, som har ansvaret for konceptudvikling, opstart og afholdelse.
- Klarlæg rammerne, muligheder/forhindringer, økonomi, tidshorisont samt hvilke ressourcer, der er til rådighed.
- Der skal rekrutteres frivillige - deres engagement er vigtigt – og evt. laves samarbejdsaftaler med sponsorer.
- Der skal koordineres og forventningsafstemmes med kunstnere og samarbejdspartnere.
- Relevante kolleger skal orienteres og inddrages med hensyn til PR, scene, lys, lyd og teknik.
- Det skal overvejes, om der skal indkøbes ekstra teknik og udstyr, og om der skal hyres en professionel lydmand ind til arrangementet. Ligeledes skal der indkøbes drikkevarer, hvis der skal laves en bar.
- Vær omstillingsparat. Kunstnere har ofte turneer og koncerter. Det er derfor ikke holdbart at lægge sig fast på, at sessionerne skal afholdes på bestemte dage med et bestemt interval.

KONTAKTPERSON

Marianne Vindelev Sæderup, musik- og arrangementsbibliotekar. E-mail: masa03@frederiksberg.dk

VIDEOANBEFALINGER AF MUSIK

Med henblik på at formidle materialer i et mere levende format har Gladsaxe Hovedbibliotek eksperimenteret med at lave videoanbefalinger af musik. Tidligere skete det på skrift på hjemmesiden. Det kan være et album, en dvd. mv. Tanken er, at det kan skabe en mere personlig relation til låneren, når der bliver sat navn og ansigt på bibliotekaren. Biblioteket har også en fysisk anbefalingshylde, hvor bøger og musik bliver anbefalet personligt, så tanken er grundlæggende at føre konceptet videre på video.

Videoanbefalingerne foregår som en løbende proces, hvor biblioteket eksperimenterer med forskellige formater og tilgange til formidlingen. Det har bl.a. prøvet et ret statisk set-up, hvor en ansat sidder og anbefaler et musikstykke eller bibliotekstilbud à la tv-anmeldelser. Bibliotekets formål var at få det til at se så professionelt ud som muligt, og der var både lyd- og lysstyr.

Gladsaxe Hovedbibliotek har også forsøgt formidling af mere uformel karakter med håndholdt kamera, som var mere impulsivt og humoristisk. Videoerne lægges på Gladsaxe Bibliotekernes YouTube-kanal og håbet er, at videoanbefalingerne også på sigt vil blive vist på fysiske skærme i huset, sociale medier og andre kanaler.

Biblioteket arbejder løbende på at videreudvikle konceptet, såvel formidlingsformen som de mere tekniske aspekter såsom lyd, billede og redigering. Biblioteket vurderer, at videoanbefalingerne fremover vil få en større rolle i de samlede formidlings-tiltag.

KOM NEMT I GANG

- Det er en stor fordel, hvis der er ansatte på biblioteket med teknisk og kreativ erfaring med video. Der kommer både ansigt og stemme på formidleren, så vedkommende skal både brænde for det formidlede og føle sig tilpas foran et kamera.
- Det er vigtigt, at formidlingen er levende. Med video er publikums opmærksomhed ofte flygtig.
- Prøv at skabe sammenhæng mellem videoerne. Gennemgående logo, titelbillede, musik, colorgrading osv.
- Find gode omgivelser, der understøtter formidlingen, og er visuelt interessante eller giver et professionelt udseende. Tænk eksempelvis i en god baggrund og god belysning.
- Det er fristende at bruge en iPhone og redigerings skabeloner, men det vil hurtigt drukne i de mange andre lignende videoer på nettet. Billeder på telefonen kan blive meget flade og lyden er ofte dårlig.
- Giv videoerne et unikt udseende. Invester i et kamera med udskifteligt objektiv og med mulighed for at tilslutte en ekstern mikrofon af god kvalitet. Brug redigeringsværktøjer af god kvalitet, der giver mulighed for eksempelvis at colorgrade videoerne.

KONTAKTPERSON

Tobias Enevoldsen, musikbibliotekar.
E-mail: Tobene@gladsaxe.dk

Foto: Tobias Enevoldsen, Gladsaxe Bibliotek

BEAT:LITT – KONCERTER MED ARTIST TALKS OM LITTERATUR

BEAT:LITT er navnet på en række fast tilbagevendende musik- og litteraturarrangementer på Roskilde Bibliotek. Det blev lanceret i efteråret 2016 og byder på fire arrangementer på årsbasis.

Baggrunden for *BEAT:LITT* er, at mange musikere er inspireret af litteratur. Det trækker Roskilde Bibliotek frem i spotlyset, så koncertpublikummet både får en musikoplevelse og læseinspiration.

Forud for aftenens koncert er der en artist talk af en halv times varighed mellem aftenens kunstner og musikbibliotekar Anya Mathilde Poulsen, der er tidligere musikjournalist og DR-radiovært. Samtalen tager udgangspunkt i musikerens forhold til bøger og litteratur.

Kunstneren vælger selv, hvilken litteratur vedkommende vil anmelde. Det kan være romaner, som har gjort ekstra dybt indtryk, fagbøger, som har betydet noget særligt eller digte, vi alle sammen burde læse. Med andre ord litteratur, som aftenens musiker på en eller anden måde har fundet kunstnerisk genklang i.

Efter samtalen spiller aftenens solist eller band en intimkoncert af en times varighed.

Roskilde Bibliotekerne har bl.a. afholdt artist talks med kunstnere som Kirstine Stubbe Teglbjærg, tidligere Blue Foundation, sanger og sangskriver Camilla Tiedt Frith fra det lokale Roskilde-band Bagland, sanger og sangskriver i De efterladte Peter H. Olesen og sangskriver og guitarist i Souvenirs Nils Torp.

Roskilde Bibliotekerne oplever, at det åbner en unik mulighed for passioneret formidling af bøger, som der måske ellers ikke er anledning til at trække frem.

KOM NEMT I GANG

- Sæt dig ind i hvilke musikere der har et nært forhold til litteratur – lyt til musikken, læs artikler, følg dem på sociale medier etc.
- Kontakt den kunstner, du ønsker at booke og forelæg dem idéen. Måske er artisten repræsenteret af et bookingbureau, andre tager sig selv af bookinger.
- Ikke alle kunstnere har prøvet at lave artist talks før deres koncerter. Nogle er derfor måske forbeholdne over for tanken. Sørg for at briefe kunstneren godt om, hvad der skal ske, hvis formatet er uvant. Tag bl.a. en snak om hvilke bøger han eller hun vil fremhæve.
- Hav bøgerne med ved samtalen. Publikum vil også være interesseret i at kigge i dem og evt. låne dem efter koncerten.
- Efter arrangementet kan samtalen bruges som udgangspunkt for udstillinger, SoMe-opslag, webartikler osv, som forlænger arrangementets liv og giver en anderledes og spændende vinkel på formidlingen af litteratur.

KONTAKTPERSON

Anya Mathilde Poulsen, musikbibliotekar.
E-mail: anyap@roskilde.dk

DIGITAL MUSIKFORMIDLING

Det digitale område udgør i dag en væsentlig del af bibliotekernes samlede musikformidling. Bibliotekerne kan markedsføre deres musiktilbud, nyheder om musik, musikmaterialer mv. på de sociale medier og på bibliotekets egen hjemmeside. Folkebibliotekerne har imidlertid ikke et egentligt digitalt musikudlånstilbud til brugerne i øjeblikket.

Digitaliseringen skaber nye muligheder, men også udfordringer, når velkendte formater som cd'er er på vej

ud af det kommercielle marked for at blive afløst af streaming-tjenester, der får det digitale og fysiske musikudlån til at falde.

Dette afsnit kommer med eksempler på, hvordan bibliotekerne afprøver nye formidlingstiltag, der forholder sig til de ændrede vilkår og muligheder, som følger af digitaliseringen og heraf ændrede musikvaner blandt brugerne. Og på hvordan bibliotekerne samtænker den fysiske og digitale formidling.

LEITMOTIV – PODCAST OM DIN YNDLINGSMUSIK

Biblioteket Frederiksberg har i 2016 lanceret podcastserien *Leitmotiv*, der undersøger fænomenet yndlingsmusik: Hvad kendetegner den musik, der betyder allermest for os, og hvorfor bliver vi ved med at vende tilbage til den?

I podcastserien interviewes personer med passion for musik i alle dens afskygninger. Musikere, musikinteresserede – og ikke mindst Biblioteket Frederiksbergs egne brugere.

I musikafdelingen på Biblioteket Frederiksberg færdes mange vidende brugere, der kan lide at fortælle om deres interesser. Ved at interviewe dem om deres favoritmusik får de en ny rolle som indholdsproducenter i bibliotekets musikformidling.

Første episode i podcastserien udkom i slutningen af september og kan høres på bibliotekets hjemmeside, i iTunes og i en lang række podcast apps til smartphone. I hver episode medvirker en til to personer.

Erfaringen fra arbejdet med podcasten er, at brugerne gerne vil deltage og fortælle om deres forhold til musik. Nogle har desuden indvilget i at være ambassadører for podcasten og anbefale den (f.eks. på Facebook). En anden erfaring er, at det betaler sig at inddrage personer, der selv har noget 'at sælge'. Eksempelvis musikere, der gerne vil bruge podcasten som led i egen promovring og dele podcasten på Facebook m.m. Herved når podcasten ud til personer, der ikke normalt bruger biblioteket.

Podcast-mediet er billigt og nemt at komme i gang med, og bruger man lidt tid på at sætte sig ind i det, kan man opnå et glimrende resultat med simple midler.

Oplagte samarbejdspartnere er lokale aktører på musikområdet såsom musikforeninger, spillesteder, pladeforretninger, musikskoler – og i det hele taget musikinteresserede med gode historier på hjerte.

KOM NEMT I GANG

- Sæt brugerne i spil. Tal med dem om, hvad de gerne vil lave, og hvad de kan bidrage med.
- Evt. indkøb af lydoptager. Modeller fra Zoom og Sony anbefales. Alternativt kan mobiltelefoner med gode lydoptagere bruges.
- Evt. indkøb af lydredigeringsprogram. For få penge får man gode professionelle løsninger, ellers kan free-ware-programmet Audacity benyttes.
- Beslut om du vil benytte musik eller ej – hvis ja, kan der oprettes et abonnement hos Koda.
- Formidling er vigtig – få de medvirkende til at dele podcasten på Facebook, rate og anmeld den i iTunes og fortælle om den til venner og bekendte. Og tænk i det hele taget i alternative formidlingskanaler (fora for podcastlyttere, musiknørder, m.fl.).

KONTAKTPERSON

Morten Ammitzbøll, kulturformidler.
E-mail: moam02@frederiksberg.dk

Leitmotiv

Biblioteket Frederiksbergs podcast om din yndlingsmusik

Hvorfor elsker vi musik?

Det spørgsmål undersøger Biblioteket Frederiksberg i podcasten Leitmotiv. I Leitmotiv møder du mennesker med passion for musik af alle slags. Vi spørger, hvad musik betyder for dem, og hvilke musikalske oplevelser, der har præget dem.

Lyt med

I den første udgave af Leitmotiv kan du bl.a. møde musikeren Katinka og en af bibliotekets brugere, Maria, der fortæller om deres yndlingsmusik. Lyt til podcasten og læs mere på fkb.dk

#LYTTILNOGETNYT

- bedre sammenspil imellem det fysiske og det digitale.

Fredericia Bibliotek har lanceret konceptet *#lyttilnogetnyt*, fordi biblioteket ønskede at få bibliotekets digitale platforme såsom hjemmesiden og de sociale medier mere i spil.

Udgangspunktet var at sætte fokus på de digitale muligheder, der hvor brugerne allerede er til stede – nemlig i det fysiske rum på biblioteket. Overvejelserne gik på at undersøge, om man kunne kanalisere brugere fra biblioteket ud på de digitale platforme og omvendt fra det digitale rum ind på biblioteket. Samtidig ville Fredericia Bibliotek gerne give musikformidlingen et løft og få bibliotekets forskellige platforme til at spille sammen på en mere helhedsorienteret måde.

På den baggrund udviklede biblioteket *#lyttilnogetnyt* konceptet, som grundlæggende går ud på at inspirere brugerne til nye musikoplevelser. Konceptet har bl.a. fokus på at fremhæve de lidt smallere albums, som let bliver gemt en anelse væk på hylterne.

Konkret laver Fredericia Bibliotek en anbefaling af et udvalgt album, som efterfølgende lægges på Twitter med hashtagget *#lyttilnogetnyt*. Det anbefalede album hænges op i biblioteksrummet med henvisning til Twitter-anbefalingen. Biblioteket laver desuden et indlæg på hjemmesiden, hvor månedens anbefalinger er samlet. På den måde bliver flere platforme bragt i spil. Som en ekstra feature har Fredericia Bibliotek oprettet en Spotify-profil, hvor månedens anbefaling samles i en playliste. Når muligheden for at spille musik på biblioteket byder sig, bruges det som en ekstra teaser til den ugentlige anbefaling.

KOM NEMT I GANG

- Opret en Spotify-profil hvor brugeren kan lytte til musikken og følge med i de ugentlige anbefalinger. Lav både en samlede playliste med udvalgte numre fra ugens albumanbefaling samt en playliste for hvert album.
- Tilføj musikken til dine playlister og udgiv den skrevne anbefaling på dit foretrukne digitale medie (Twitter, Instagram, hjemmesiden eller lignende)
- Lav en cd-mosaik til ophængning af albums. Cd-mosaikken skal hænges op på væggen i musikafdelingen. Det er den fysiske repræsentation af musik anbefalingerne. Skriv en ugentlig anbefaling af et album og hæng det op i mosaikken. Efter 10 uger er mosaikken fyldt ud. Fortsæt det videre flow ved at skifte det første album ud osv.

KONTAKTPERSON

Michael Munk, bibliotekar.

E-mail: michael.munk@fredericia.dk

Foto: Michael Munk

BRUGEREN I CENTRUM FOR ONLINE-FORMIDLINGEN

På Albertslund Bibliotek har tilgangen til online-musikformidling været at eksperimentere med forskellige formater med henblik på at finde ud af, hvad der virker bedst. Forskellige koncepter er prøvet af, og biblioteket har bestræbt sig på at være der, hvor publikum er.

Albertslund Bibliotek oprettede sin første musikblog *Musikloun- gen* for omkring 10 år siden. Den blev senere suppleret af bloggen *Det klassiske hjørne*. Siden oprettede musikafdelingen profiler på andre sociale medier såsom flickr, MySpace, last.fm og andre, som for længst er glemt. Nogle var biblioteket aktive på i et par år, andre viste sig ikke at være relevante. Det klas- siske hjørne lukkede i 2011. Musikloun- gen levede videre i mange år, men ophørte for ca. et år siden. Albertslund Bibliotek oplevede blogformatet som tidskrævende, og de senere år var der kun sporadisk aktivitet på den.

Twitter er det sted, hvor biblioteket har været til stede længst – siden 2009 – og her formidles musikafdelingens musiktilbud og arrangementer stadig aktivt. Selve formen med max 140 tegn og den lette måde hvorpå, der kan deles links, videoer og bille- der, passer godt ind i de ansattes travle hverdag, hvor der ikke er tid til at skrive lange blogindlæg, men hvor man stadig kan nå ud til brugeren. Albertslund Bibliotek har over 600 følgere på Twitter og oplever, at der er en bred kontakthorizont med pas- sionerede musikfans, journalister/anmeldere, bibliotekarer, lo- kale brugere, musikere osv.

Biblioteket har også profiler på Facebook og Instagram.

KOM NEMT I GANG

- Find en person eller saml en gruppe af medarbejdere, der synes at online-musikformidling er sjovt og lav fortløbende bookinger i kalenderen, hvor du opfordrer dig selv til at poste noget nyt.
- Vælg en eller flere platforme – Facebook, Instagram, Twitter mv. – ud fra, hvad ressourcerne rækker til.
- Tøv ikke med at gå i gang, så viser formen sig hen ad vejen.
- Post med jævne mellemrum – hvis din profil ligger brak for længe falder folk fra.
- Interagér med dine følgere – husk at svare hvis folk kommenterer det, du har postet. Husk også selv at deltage ved at kommentere, like og retweete andre.

KONTAKTPERSON

Øjvind Harkamp, Team Oplevelse og formidling
E-mail: ojh@albertslundbib.dk

MORFARS HJØRNE

På Københavns Hovedbibliotek er der indrettet et lille hjørne – *Morfars Hjørne*. I Morfars Hjørne er der en magelig læderstol med lammeskind, slumretæppe, kakkeltbord, lysestage, musikbilleder og en autografvæg. Der hænger en tuba på væggen.

Morfars Hjørne er et hemmeligt sted til fordybelse, musik og historiefortælling. Til ord, nærvær og musik. En særlig krog på Københavns Hovedbibliotek, hvor meget lader sig gøre. Konceptet går ud på at lave noget langsomt fjernsyn. En virtuel aktivitet, som udelukkende lever sit liv på nettet.

Sidder man i Morfars Hjørne, så er man morfar. Uanset om man er ung eller gammel, kvinde eller mand, kendt eller ukendt. Musikkens stjerner og undergrundsmusikere bruger den samme ramme.

Københavns Hovedbibliotek oplever, at det er meget individuelt, hvad den enkelte byder ind med. Nogle foretrækker at fortælle, andre spiller et musiknummer. Nogle gør begge dele. Musikere som Jan Sneum, Peter H Olesen, Nikolaj Nørlund, Jomi Massage, M L Buch og Thurston Moore har siddet i morfars stol.

Ifølge biblioteket er verden fuld af Morfarhjørner. Små hygekroge, hvor man drikker sin kaffe, læser sin bog, spiller musik og har det godt. Konceptet kan derfor let bruges i andre sammenhænge. Det kan blandt andet være en god ramme for noget aktuelt såsom en pladeudgivelse, hvor musikeren får mulighed for at præsentere sin musik. Tanken er, at man i fremtiden ikke nødvendigvis skal opholde sig på bibliotekets matrikel for at bidrage og være med.

Man kan se indslag fra Morfars Hjørne på en række sociale medier såsom YouTube-kanalen "Hr Bibliotekaren præsenterer" og Facebook.

KOM NEMT I GANG

- Det kan strengt taget klares med en god mobiltelefon, men det er en god idé med en ekstern mikrofon. Lyden er det vigtigste, mens stativ og håndholdt kamera snarere er en smagssag.
- Det er vigtigt at finde på noget, der kan skabe opmærksomhed om aktiviteterne på de sociale medier og andre fora. Når man byder en gæst ind i morfars hjørne, nævner man selvfølgelig tidligere relevante gæster.

- Tænk i et navn for konceptet, som folk har nemt ved at huske.
- Grundlæggende handler det bare om at komme i gang for øvelse gør mester.

KONTAKTPERSON

Lars Kjelfred, musikbibliotekar.
E-mail: larsra@kff.kk.dk

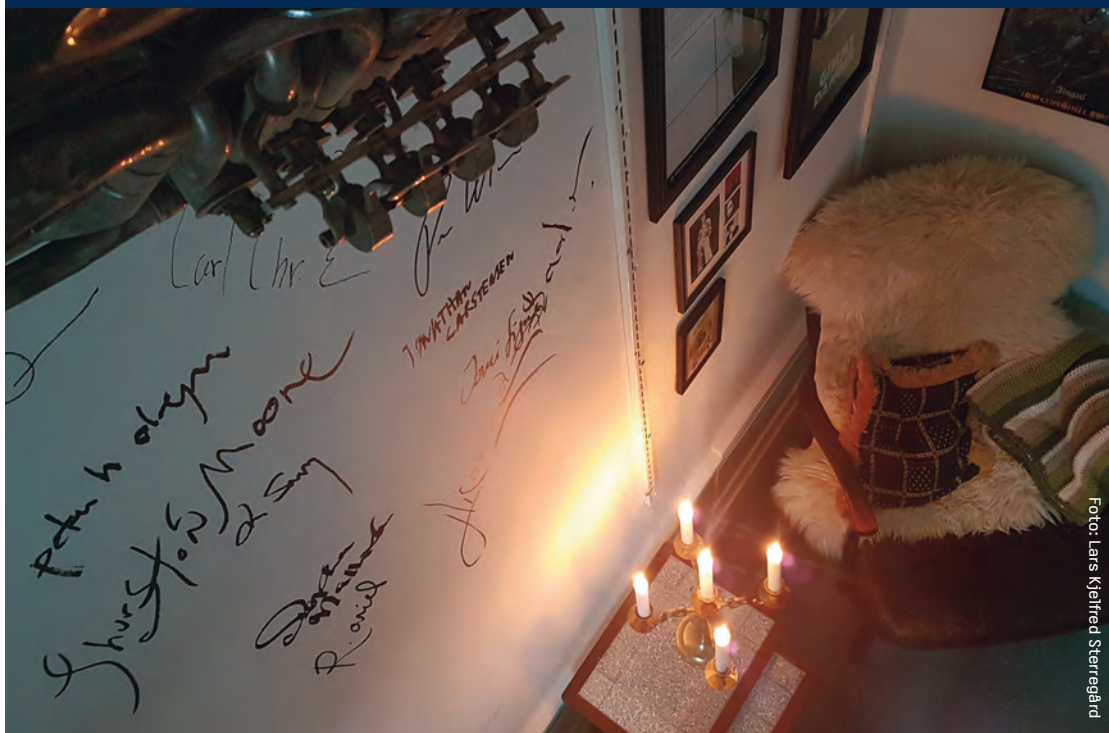

Foto: Lars Kjelfred Sterregård

SAMARBEJDER OG PARTNERSKABER

Et stigende antal biblioteker gør, som dette afsnit indeholder eksempler på, en aktiv indsats for at opdyrke eller intensivere samarbejder med lokale og regionale aktører om musikformidling. Det kan være med skoler, musikskoler, kor, folkekirker, orkestre, spillesteder osv. Der kan både være tale om samarbejder inde og udenfor huset.

Der kan være mange potentialer forbundet med et samarbejde, bl.a. muligheden for at 'tænke større', inspiration til glæde og gavn for begge parter og bedre udnyttelse af ressourcerne. Mange samarbejder foregår ad hoc, når den rette anledning opstår. Men det kan også være af længerevarende og mere forpligtende karakter.

FÆLLESSANG MED SANGKRAFT AARHUS

Da Hovedbiblioteket i Aarhus skulle flytte til Dokk1 på havnefronten, var opgaven at skabe samarbejdsrelationer, der kunne bidrage til at fylde det store, nye hus med meningsfulde aktiviteter. Inden flytningen blev der afprøvet forskellige ideer og koncepter, bl.a. morgensang for brugere og personale. Hovedbiblioteket fik kontakt til en frivillig pianist og en bibliotekar påtogs sig at stå for opvarmning, mens en anden introducerede sangene.

Det stod dog hurtigt klart, at selvom ideen var blevet taget godt imod af deltagerne, måtte der flere kræfter til. Sangkraft Aarhus blev anset for at være en oplagt samarbejdspartner. Sangkraft Aarhus er en selvejende institution, som arbejder for at udvikle og styrke sanglige aktiviteter på alle niveauer i Aarhus og omegn. Det lykkedes for biblioteket at etablere et samarbejde med Sangkraft Aarhus, og sangkraftcentret afholder nu en række arrangementer med fællessang på biblioteket, som finder sted fire lørdage i løbet af et halvt år.

Sangkraftssekretariat står for at finde en sangleder til de enkelte arrangementer og tekster til de 5-6 sange, som sanglederen udvælger. Sanglederen styrer selve arrangementet fra klaveret med stemmeopvarmning og præsentation af sangene. Biblioteket står for den praktiske del såsom PR, trykning af sangark, opstilling af lydanlæg og klaver samt værtshjælp under selve afviklingen.

Fællessangen foregår i biblioteksrummet på et sted, hvor både børn og voksne kommer forbi og bliver fanget ind. Repertoiret er det fælles sanggods som højskolesange, børnesange, nyere og ældre sange mv.

Forskellige aktører såsom en domkantore, en operakorsanger, en rytmisk korsanger, en organist og en jazzpianist har stået i spidsen for fællessangen med hvert deres aftryk. Samarbejdet opleves frugtbart for alle parter. Biblioteket får en god, fællesskabsgivende aktivitet, der overrasker og inddrager. Sangkraft får en god platform for at styrke sin fællessang.

KOM NEMT I GANG

- Overvej hvor ofte fællessangen skal finde sted og på hvilke tidspunkter.
- Beslut hvem der kan være en god samarbejdspartner: Frivillige, musikskolen, lokale vokale ildsjæle mv.
- Der skal bruges et (el-)klaver, og der skal findes et godt sted i biblioteksrummet.
- En fordel ved at lave et samarbejde med en organisation/forening er, at man derved får adgang til et relevant netværk uden selv at skulle knytte og koordinere alle kontakterne.
- Lav en præcis aftale om, hvem der gør hvad. Hvem finder tekster, hvem sætter op, hvem printer? Må der være logoer? Må man henvise til hinandens (sang)arrangementer?
- Overvej, om det skal være sangbøger, trykte sangark eller projektor og lærred. Hovedbiblioteket i Aarhus' erfaring er, at det virker mere inddragende, når en person står med sang på læben og uddeler sangark.

KONTAKTPERSON

Tove Fonager, bibliotekar.
E-mail: tfo@aarhus.dk

ORGELKONCERTER OG KIRKEKLOKKER

På Rødovre Bibliotek har man i forbindelse med den årlige *Spil Dansk Dagen* samarbejdet med de lokale kirker om orgelkoncerter for børnehavebørn. Hensigten var at tilbyde børnene en koncert med et for mange af dem ukendt instrument i et anderledes rum, nemlig kirkerummet. De første orgelkoncerter løb af stabelen i 2011, og successen er blevet gentaget de efterfølgende år, når det har kunnet lade sig gøre logistisk. Der var omkring 60 børnehavebørn til hver orgelkoncert, og nogle kirker arbejdede ud fra et særligt tema såsom vuggeviser eller efterårsange.

Rødovre Bibliotek har også samarbejdet med Folkekirken om projekt *Klokken*, som var tre separate undervisningsforløb for henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling. Klokkeprojektet fandt sted i et samarbejde mellem biblioteket, folkekirken og Heerup Museum.

Indskolingsforløbet *Kimer i klokker* havde fokus på klokken som symbol. Mellemtrinforløbet *Klokken slår, tiden går... – om livsvejen* bestod af besøg i den lokale kirke med fokus på klokkes funktion i kirken og omvisning på Heerup Museum med en efterfølgende musikworkshop med musiker Martin Fabricius, hvor eleverne lavede deres egen ringetone ud fra lyde, de på forhånd havde optaget samt forskellige instrumenter.

Udskolingsforløbet *Hvem ringer klokkerne for* bestod af omvisning på Heerup Museum med særlig fokus på Heerups værk *Livsvejen* og skriveværksted med forfatter Jesper Wung-Sung, hvor eleverne efter at have læst bogen *Ægte brøker* skulle skrive korte tekster om forholdet mellem liv og død.

Bibliotekets erfaring er, at der til orgelkoncerterne skal afsættes ca. 10 personaletimer fra bibliotekets side til møde, koordinering, invitation og PR. Derudover kommer kirkernes egne timer i forbindelse med koncerterne. I forhold til det mere omfattende klokkeprojekt skal der afsættes cirka 50 timer til forberedelse af projektet (møder, research, udarbejdelse af materiale til lærere/elever, kontakt til kunstnere mv.) og 30 timer til afholdelse af skriveværkstederne, udstilling og fernisering på biblioteket.

KOM NEMT I GANG

- Der skal udpeges en ansvarlig fra biblioteket, som har ansvaret for møder, koordinering med organister/kunstnere/lærere, invitationer/undervisningsmateriale, PR, m.m.
- Find en ildsjæl blandt de lokale organister, som kan være ambassadør for projektet overfor de andre organister og en engageret samarbejds- og sparringspartner.
- Sørg for at pleje samarbejdspartnerne (organister, religionspædagogiske konsulenter, museer, m.m.), så der er grobund for nye samarbejdsprojekter. Eksempelvis har Hendriksholms Kirkes kor sunget på biblioteket efterfølgende.

KONTAKTPERSON

Line Horn Andersen, børnekulturkonsulent.
E-mail: line.horn@rk.dk

Foto: Pixabay Coo

SORT BLOD

I forbindelse med en læsekampagne i Greve kommune har Greve Bibliotek fået kommunens skolebørn til at læse digitale bøger med helt ny ildhu. Børnene fik nemlig frie hænder til at omsætte en bog til et musikstykke.

Det skete under devisen: "ikke alle børn elsker at læse". Nogen fanges af samværet, andre af stemninger. Under læsekampagnen blev der skrevet en fortælling: *Gys i kasematten*, som handler om Greve under 1. Verdenskrig. Bibliotekets mål var at få denne fortælling til at nå ud til så mange som muligt ved blandt andet at bruge musikken som virkemiddel. Samtidig ønskede bibliotekerne at involvere andre oplagte lokale samarbejdspartnere.

På den baggrund tog biblioteket kontakt til den lokale musikskole, hvilket førte til et samarbejde med den klassiske trio MedVind, som satte musik til *Gys i kasematten*. Det blev til en musikalsk fortælling på 40 minutter med fagot, klarinet og tværføjte, som inddrog både klassisk kendte musikstykker og nyskrevet musik. Den blev med succes vist til børnene i 0. til 4. klasse på Greve kommunes 12 skoler.

Som en udløber af dette projekt fik biblioteket senere et samarbejde i stand med musikeren Mark Johnsen om en musikworkshop for 4-6.-klasserne. Her fik børnene lov til at lave deres helt egen musik til en e-bog, som handler om en seriemordervampyr i Greve, der har huseret i flere 100 år. Musikworkshoppen skulle inddrage alle elever og alle skolens instrumenter, og den varede tre timer. Op imod 180 børn har spillet og sunget sig igennem det musikalske univers, som de helt selv har opfundet.

Greve bibliotek oplever projektet som en stor succes. Børnene behøvede ingen forudgående forudsætninger for at deltage i musikworkshoppen, kun lysten til musik og samværet med venner.

KOM NEMT I GANG

- Tag kontakt til musikskolen eller andre relevante samarbejdspartnere på børnekulturområdet for at drøfte muligheden for et samarbejde om projektet. Du kan også forhøre dig om, hvad der er af muligheder i deres netværk.
- Musiker og projektleder holder et møde, hvor ideerne bobler frem.
- Erfaringerne viser, at det kan være en god ide at afholde en test workshop. Det kan eksempelvis foregå på en af de lokale folkeskoler.
- Brug skolens musiklokale og instrumenter om muligt – få det bedste ud af det, der er.

- Det kan være en god ide, at læreren er til stede under afviklingen af musikworkshoppen sammen med musikeren.
- Optag musikstykket. Del det med forældre på intra, bibliotekets hjemmeside, send det til byrådspolitikerne eller lokalavisen. Husk at få afklaret ophavsretighederne forinden.

KONTAKTPERSON

Sussi Nyled Heinrichson, bibliotekar.
E-mail: suh@grevebib.dk

Foto: Greve Bibliotek

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS OM LÆRING OG TALENTUDVIKLING

I Hillerød samarbejder hovedbiblioteket og musikskolen om et lærings- og talentudviklingsforløb, hvor musik- og litteraturformidling er et centralt omdrejningspunkt. Målgruppen er folkeskoler samt unge fra det lokale skrivevækstlag, som biblioteket ønsker at understøtte i udviklingen af deres kreative kompetencer. Et andet indsatsområde er at udvikle samarbejdet med musikskolen, så musikskoleelever løbende inddrages som aktører i afviklingen af bibliotekets arrangementer.

Hillerød Bibliotek har en ambition om at realisere et tværkunstnerisk pilotprojekt i Folkeskolen næste år. Hensigten er, at folkeskoleklasser præsenteres for hovedstrømninger i det 20. århundrede gennem mødet med både litteratur, musik og billedkunst. Projektet skal udvikles i tæt dialog mellem biblioteket, musikskolen samt repræsentanter for kommunens folkeskoler for at sikre, at forløbet lever op til lærings- og kompetencemålene på et givent klassetrin. Et vigtigt afsæt har været at fremlægge idéen for skolebibliotekarer, som har bidraget med gode råd til retningen på projektet. Et andet samarbejde er inddragelse af musikskolens elever i bibliotekets arrangementer i forbindelse med børnelitteraturfestivalen *Fang Fortællingen*.

I forbindelse med bibliotekets litteraturfestival *Ordet er Løs* har biblioteket samarbejdet med den lokale musikskole og byens lokale sangskriverklub om et projekt, hvor skriveengagerede unge mødtes over tre workshops og fik erfaringer med at skrive bl.a. sangtekster og digte. Hensigten var at introducere dem for de redskaber, der lægger bag den kreative proces med at skrive tekster, og motivere talentudvikling i en tid, hvor de æstetiske fag fylder mindre i folkeskolen og gymnasiet. Det var afgørende for Hillerød Bibliotek, at der var tale om et samarbejde med tovholderne for sangskriverklubben, da de kunne tage fat i det lokale skriveværk og motivere de unge til at deltage. Biblioteket oplevede, at den bedste måde at kommunikere med de unge var via en facebookgruppe.

KOM NEMT I GANG

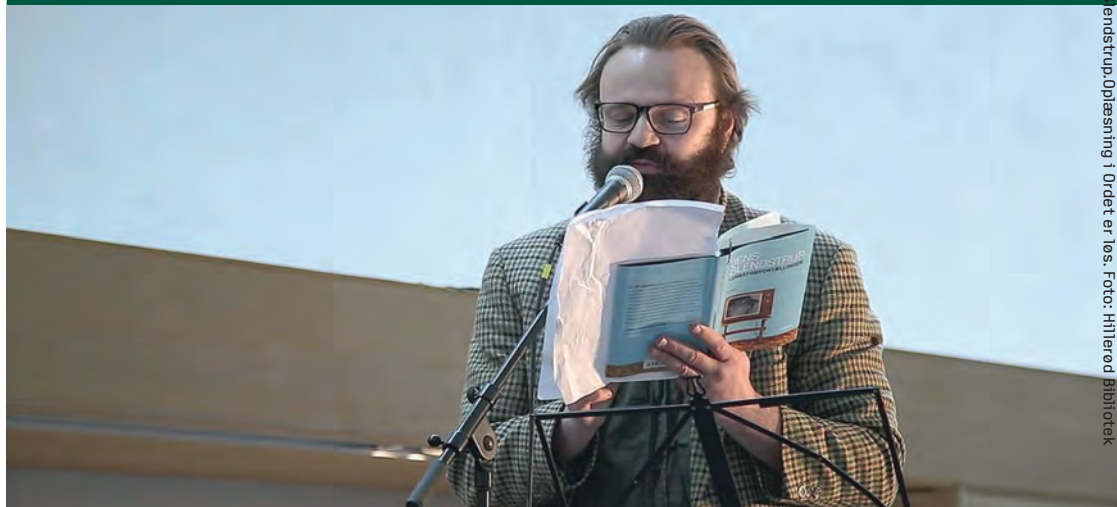
- Når musikskolen kontaktes med henblik på samarbejde så hav fra starten idéer med til, hvordan et partnerskab kan udvikles, og hvilke benefits der er for begge parter. Dernæst kan man åbne op for og konkretisere fælles idéer.
- Den bedste dialog opstår gennem engagement. Undersøg derfor hvem der er den rette kontaktperson, som vil kunne brænde for et samarbejde.
- Gør det nemt for jer selv. Start med små og enkelte initiativer, som er overkommeligt for begge parter.
- Sørg for at der er en klar aftale om roller og kasketter, når projektbeskrivelsen foreligger.
- Når folkeskoler er interessenten, så tag kontakt til relevante personer (lærere, skolebibliotekarer, skoleledere mv.) og start en dialog. Det styrker et tilbud,

når man fra starten har en idé om hvilke lærings- og kompetencemål man rammer, og hvilke fag og undervisere man dermed kan målrette sit tilbud til.

- Ligeså snart unge er interessenter uden for skoletid skal man tænke alternative kommunikationsveje. Find ud af hvem i miljøet der har kontakt med de unge og tag dem med i processen som samarbejds partnere. Tænk også over om kontakt på sociale medier fx fungerer bedre end flyers, plakater og andre mere traditionelle kommunikationskanaler.

KONTAKTPERSON

Karen Elsebeth Jensen, kulturformidler.
E-mail: kaej@hillerod.dk

Jens Rindstrup, oplæsning i Ordet er Løs. Foto: Hillerød Bibliotek

JEG KAN IKKE ALENE

- Poul Gernes og Peter Laugesen på Herlev hospital

Et eksempel på at samarbejder på tværs kan skabe et bredere perspektiv, er Herlev Biblioteks arrangement om 70'erne og Poul Gernes på Herlev Hospital. Her gik musik, skønlitteratur, faglitteratur og billedkunst hånd i hånd, da digteren Peter Laugesen tog publikum med tilbage til de farverige 70'ere i hospitalets pink/orange auditorium, som Gernes har dekoreret.

I samme periode var der en Poul Gernes-udstilling på Louisiana med titlen: *Jeg kan ikke alene – vil du være med?* Det var også mantraet for Herlev Bibliotek, da det gik i gang med at forbedre begivenheden. Biblioteket ville nemlig etablere et bredt samarbejde med institutioner i lokalmiljøet, og kontaktede bl.a. Herlev Gymnasium nogle måneder før, hvilket førte til et samarbejde med adskillige lærere og klasser. Nogle klasser arbejdede med Peter Laugesens digte i dansk, mens et billedkunsthold havde tema om Poul Gernes.

Biblioteket tog desuden kontakt til Herlev Billedskole, Herlevs lokale strikkeklub og Herlev Jazzklub. De var også med på ideen om at give Pouls Gernes' kunst og Peter Laugesens digte liv på hver deres måde. Strikkeklubben strikkede og hæklede et vægtæppe, der forestiller en replika af Peter Laugesens digtsamling *Barnetro*, hvis forside er illustreret af Poul Gernes. Herlev Billedskole fik et billedskolehold bestående af både børn og voksne til at male Gernes-inspireret. Alle billeder blev bagefter udstillet i den lokale biograf. Og Herlev Jazzklub sendte materiale om arrangementet ud i sit nyhedsbrev.

Peter Laugesen optrådte på Herlev Hospital i konstellationen Fire Konger, der spillede eksperimenterende, improviseret jazzmusik, mens Laugesen læste op af sine digte. Inden koncerten fortalte en kunsthistoriker om Poul Gernes' virke og udsmykninger af hospitalet, herunder det pink/orange auditorium – eller livmoderen som Gernes kaldte den. Arrangementet blev en stor succes med 250 deltagere.

KOM NEMT I GANG

- Kontakt kunstnere/fagfolk og hold et møde med dem om, hvordan din ide kan føres ud i livet.
- Find et egnet sted og aftal med din kontaktperson på stedet hvem, der gør hvad. Kan stedet stå for strøm, kaffe, kage, lyd, lys mv.?
- Undersøg hvem og hvilke organisationer eller klubber i lokalområdet, der ellers kunne være interesserede i projektet. Gymnasier, folkeskoler, et spillested, en musikskole mv. Inviter dem til at arbejde med samme tema som dit arrangement.
- Kontakt din lokalavis og eventuelt omkringliggende lokalaviser, tag en snak med en journalist. Kontakt dine nabobiblioteker, vil de hænge plakater op?
- Engager dine kolleger! Det kan du f.eks. gøre ved at læse digte op eller spille musik for dem af den aktuelle kunstner til et morgenmøde eller ved at invitere dem på inspirationstur
- Overvej hvordan dit arrangement kan leve længere end blot en enkelt aften – skal der laves film, billeder, lydoptagelser som kan være tilgængelige på biblioteket bagefter?

KONTAKTPERSON

Nanna Damsgaard-Larsen, litteraturformidler.
E-mail: nads@herlevbibliotek.dk

STRATEGISK OMSTILLINGSPROCES

Nogle biblioteker har udarbejdet handleplaner eller en egentlig strategi for musikområdet med henblik på at udvikle musikformidlingen i nye retninger, som tilgodeser publikums ændrede ønsker og behov. Strategien eller handlingsplanen kan typisk tage afsæt i bibliotekets vision og mission om, hvordan det kan inspirere og gøre borgerne klogere på musikken.

Som eksemplerne i dette kapitel viser, kan der være mange måder at gå strategisk til værks på for så vidt angår bibliotekernes musikaktiviteter. Det kan handle om at arbejde med at formulere en helt ny strategi for

musikken, hvor ledelsen sammen med medarbejderne tilrettelægger en større dialogproces, evt. med brugerinvolvering, med det formål at formulere langsigtede mål og indsatser for bibliotekets musikaktiviteter.

Den anden tilgang handler om at integrere en mere strategisk forståelse eller tænkning i det daglige arbejde med musikken på bibliotekerne. Dvs. at blive skarpere på at kunne formulere, hvorfor biblioteket arbejder med musikformidling, og dermed introducere et mere analytisk blik på bibliotekernes aktiviteter og tilbud.

MUSIKLIVET I HORSENS SKAL VÆRE STØRRE

I Horsens har man udarbejdet en strategi og handleplan for musikområdet. Den tager afsæt i bibliotekets vision og mission om, at Horsens Kommunes biblioteker skal medvirke aktivt til at gøre musiklivet i Horsens Kommune større. Strategien har 4 fokusområder: 1) Rummet og samlingen, 2) Lokale samarbejdspartnere, 3) Arrangementer, 4) Inspiration og netværk.

Rummet og samlingen handler om, hvordan biblioteksrummet kan indrettes indbydende og med plads til mindre musikarrangementer. Bibliotekerne vil blandt andet give adgang til afprøvning af musikinstrumenter i bibliotekets musikafdeling. Rummet og samlingerne skal løbende tilpasses borgernes ændrede adfærd med faldende brug af de fysiske musikmaterialer, og der skal købes relevante adgange til digitale materialer for borgerne.

Med hensyn til *lokale samarbejdspartnere* vil biblioteket gøre en aktiv indsats for at dyrke et gensidigt frugtbart samarbejde med lokale aktører på musikområdet herunder musikskoler, kor, orkestre, bands, spillesteder, kulturafdelingens kulturkonsulent mv.

For så vidt angår *arrangementer* vil Horsens Bibliotek formidle musik ved at tilbyde en bred vifte af arrangementer med musikindhold. Der lægges vægt på, at arrangementerne er en blanding af kendte og mere eksperimenterende former. Det prioriteres desuden, at også lokale (amatør)musikere tilbydes en scene på bibliotekerne.

Når det handler om *inspiration og netværk* vil musikbibliotekerne foretage et årligt studiebesøg på en relevant institution og deltage i relevante uddannelsesaktiviteter og netværk.

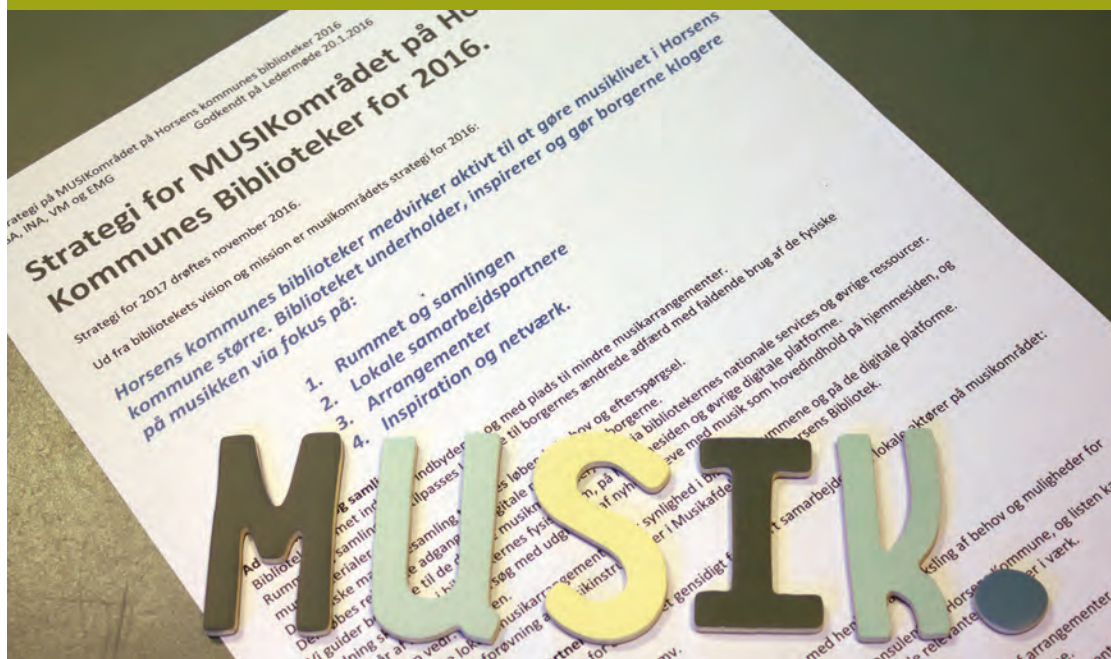
Biblioteket vil evaluere og holde statusopfølgning på strategien hvert halve år med udgangspunkt i spørgsmålene: "Hvor er vi i forhold til de beskrevne indsatser" og "Hvad har ellers vist sig af interessante muligheder".

KOM NEMT I GANG

- En strategi for musikområdet skal understøtte bibliotekets overordnede mål, så vær skarp på, hvad denne siger. Skriv den eventuelt ud på A3 og hæng den et synligt sted på kontoret.
- Udvælg 3-5 indsatsområder og fokuser på disse.
- Opdel handleplanen på månedsbasis.
- Hold et møde hvert kvartal hvor i følger op på handleplanen.
- Indkald 3-4 kollegaer til et længere møde hvor I via brainstorming, mindmapping, indsamling af best practice, interview med brugere mv. forsøger at afdekke, hvordan musikken kan være med til at understøtte bibliotekets overordnede mål.

KONTAKTPERSON

Inger Andersen, bibliotekar.
E-mail: ina@horsens.dk

MUSIKPROCES 2015

På baggrund af det overordnede spørgsmål, “hvordan kan Musikbiblioteket blive relevant for borgerne igen” nedsatte Hovedbiblioteket Roskilde i 2015 en projektgruppe, som skulle opnå ny viden og indsigt om borgernes forhold til musik generelt og musikbibliotekets funktion specifikt. Projektgruppens opdrag var at undersøge, hvordan musikbiblioteket fortsat kan tilføre borgerne værdi og oplevelser med udgangspunkt i musik i takt med, at der sker en udfasning af det fysiske produkt. Initiativet blev kaldt for *Musikproces 2015* og projektgruppen var bredt sammensat af medarbejdere, der ikke nødvendigvis havde en musikfaglig baggrund.

Tilgangen til Musikproces 2015 var antropologisk på den måde, at projektgruppen har undersøgt kulturbrugere og -fortolkeres brug af musik. Der blev afholdt fire workshops og projektgruppen blev sendt på feltarbejde mellem de enkelte workshops. *Musikproces 2015* har resulteret i en række overordnede betragtninger om, hvordan Musikbiblioteket skal være. Det skal blandt andet give mulighed for at mødes i samvær om musik, tale til sanserne, tilbyde fordybelse og dannelse, give mulighed for samskabelse, være overraskende og dynamisk og arbejde med zoner og musikhuler.

Som afslutning på processen definerede projektgruppen fem strategiske spørgsmål, der skal danne pejlemærker for Musikbibliotekets fremtidige funktion på Roskilde Bibliotek. De handler om, hvordan Roskilde Bibliotek kan nå længst muligt ud til brugeren ved 1) at tilbyde samskabende kreativitet 2) optimere værtskabet i rummet 3) formidle og bruge de mange forskellige dimensioner i musik 4) gøre musikrummet mere dynamisk og 5) inddrage vigtigheden af dannelse og viden, gerne på nye måder.

På den baggrund har biblioteket arbejdet med at definere en række konkrete indsatsområder og aktiviteter. I 2016 og 2017 lever projektet videre under titlen *Musik X*, hvor tanker og idéer fra Musikprocessen bliver afprøvet.

KOM NEMT I GANG

- Nedsæt en projektgruppe på tværs af organisationen med opdrag om at udvikle musikformidlingen på biblioteket på baggrund af et klart defineret kommissorium. Inddrag gerne ikke-musikfaglige medarbejdere i projektet.
- Afsæt de fornødne medarbejderressourcer i organisationen.
- Planlæg et workshopforløb og hav det tilrettelagt inden processen går i gang. Tilknyt gerne en proceskonsulent og gør brug af relevante procesværktøjer
- Gå antropologisk til værks og tænk bredt. Dvs. kom ud af huset og se på andre kulturinstitutioner end

biblioteker. Foretag interviews med forskellige kulturbrugere og -fortolkere.

- Brug kreative greb som at tegne og bygge scenarier. Tag billeder af alt i processen og inddrag dem løbende.
- Sørg for at sikre forståelse og ejerskab for anbefalingerne i hele organisationen.

KONTAKTPERSON

Ingrid Andersen, musikbibliotekar.
E-mail: ingrida@roskilde.dk

Foto: Roskilde Bibliotekene

MUSIKFORMIDLING MED VIDEN I FOKUS

Hillerød Bibliotek arbejder med at udvikle musikformidlingen, så den finder sted i nu-og-her oplevelser, hvor publikum får en spændende oplevelse med litteraturen og musikken live. Videns-aspektet er altid centralt uanset hvilket type arrangement, der er tale om.

Der er således altid et større formål bag arrangementet, som handler om at udvide publikums horisont og gøre dem klogere på et musikalsk emne, en genre eller en tendens. Et af bibliotekets indsatsområder er i den forbindelse at tilbyde litteraturformidling som en tværmediel oplevelse – dvs. at skabe arrangementer, som åbner op for møder mellem musik og litteratur. Det giver samtidig mulighed for at præsentere litteraturen på scener uden for det traditionelle biblioteksrum.

Et eksempel er litteraturfestivalen *Ordet er Løs*, hvor biblioteket samarbejder med musikalske aktører fra Hillerød såsom Klaverfabrikken, den lokale sangskriverklub og musikskolen. Hillerød Bibliotek oplever, at samarbejdet skaber optimale betingelser for at formidle slægtskabet mellem lyrik og musik gennem koncertaktiviteter, fællessang og andre arrangementer, hvor musik- og historiefortælling er i centrum. *Ordet er Løs* har blandt andet været afholdt i byrådssalen på Hillerød Rådhus, på gågaden og i butikker samt privat hos én af arrangørerne.

Derudover arbejder Hillerød Bibliotek løbende med koncertformater, hvor musikken sættes i en historisk eller litterær kontekst. Eksempelvis har biblioteket de senere år arbejdet med at nytænke formidlingen af jazzmusik, så bibliotekets koncerter adskiller sig fra andre lokale musik- og spillesteders tilbud. Jazz'n poetry koncerter, spoken-word og foredrag om slægtskabet mellem jazz og beat-litteratur er eksempler herpå.

KOM NEMT I GANG

- Start med at kortlæg jeres biblioteks musikarrangementer. Hvor mange arrangementer vil I have, hvilke typer, hvilke musikprofiler osv.
- Tænk over hvad I kan gøre for at formidle musikken ud over koncertoplevelsen. Kan den kobles til et foredrag, en fortælling, oplæsning mv.?
- Kortlæg også dit lokalområdes musikaktiviteter. Laver I det samme som andre, kan det måske give mening at tænke i nogle andre retninger, så musikoplevelsen på jeres bibliotek bliver unik.
- Afsøg mulige samarbejdspartnere i dit lokalmiljø. Hvilke kompetencer er der derude, og hvordan kan eksterne musikaktører hjælpe med jeres formidling?
- Hav fra starten en idé klar til et partnerskab. Der næst kan I konkretisere fælles idéer og aftaler.
- Gør det nemt for jer selv. Start med små og enkelte initiativer, som er overkommelige og oplagte.

KONTAKTPERSON

Karen Elsebeth Jensen, kulturformidler.
E-mail: kaej@hillerod.dk

Foto: Thomas Nørgaard Elyus

SVENSKA FREMTIDSSCENARIER FOR ET LEVENDE MUSIKBIBLIOTEK

På Västerås Stadsbibliotek, som er et af Sveriges førende musikbiblioteker, udarbejdede man i 2013 en femårig strategi for musikbiblioteket. Dengang samarbejdede biblioteket sporadisk med forskellige lokale kultur- og musikaktører uden dog at have en særlig aktiv rolle, og biblioteket havde generelt svært ved at finde det rette fokus.

Med udgangspunktet 'noget må ske' udarbejdede biblioteket den femårige musikhandlingsplan, som beskriver forskellige fremtidsscenarier og strategier. Vigtigste fokus er inspiration. Västerås musikafdeling vil give brugerne det, som de endnu ikke ved, at de efterspørger, og inspirationsarbejdet skal gennemsyre al dets virksomhed indenfor de fire hovedområder: "Ekspone- ring", "Musiklytning", "Kompetence" og "Samarbejde".

Ekspone- ring handler om at eksponere materialet i biblioteks- rummet, på internettet og i andre fora. Noder og biografier skal være lettere tilgængelige, og man vil arbejde mere tematisk både hvad angår permanente og midlertidige udstillinger. Biblioteket har desuden arbejdet med en musikbiblioteksblog og med digitale fotorammer og Spotify-liste, der viser det indkøbte materiale.

Når det handler om musiklytning tænkes der i løsninger, som får musikken til at virke mere levende og inspirerende. Strategi- sk opsatte højttalere, såkaldt 'lydbrusere', hvor brugerne bliver udsat for forskellig musik afhængigt af, hvor de er i rummet, er et eksempel herpå. Biblioteket ønsker også at lave en musikklub for unge under 18.

Biblioteket i Västerås lægger stor vægt på at styrke personalets kompetencer med henblik på, at de bliver aktive og opsøgende og bedre i stand til at agere i samklang med byens musikliv. Derfor er videreuddannelse et centralt element i bibliotekets strategi. Endelig har biblioteket ønsket at intensivere samarbejdet med en række kulturinstitutioner og musikaktører. Et samarbejde kan også handle om at involvere de unge aktivt i musikbiblioteket, når det drejer sig om indkøb, planlægning af koncerter mv.

KOM NEMT I GANG

- Lav en strategi/handlingsplan – gerne for flere år – på baggrund af en række konkrete indsatsområder. Det er vigtigt, at strategien har klare mål og et tydeligt fokus.
- Lav opfølgning regelmæssigt og overvej i den forbindelse de aktuelle prioriteringer.
- Inddrag medarbejderne aktivt i processen.
- Lav en handlingsplan som er i overensstemmelse med indsatsområderne.

KONTAKTPERSON

Jesper Zels musikkoordinator.
E-mail: jesper.zels@vasteras.se

BIBLIOTEKER OG MUSIK – Inspirationer

Copyright © 2016

Slots- og Kulturstyrelsen

København, Danmark

www.slks.dk

Redaktør: Anne-Marie Mohr Nielsen

Redaktion: Jeppe Bjerregaard Jessen,

Anders Cato og Tine Vind

Projektgruppen for Den nationale indsats på musikområdet for folkebiblioteker: Ingrid Andersen (Roskilde Bibliotekerne), Amalie Ørum Hansen (Gentofte Bibliotekerne), Inger Nygaard Kaad (Randers Bibliotek), Jørgen Gram Christensen (Vejle Bibliotekerne), Emilie Wieth-Knudsen (DMBF – Foreningen for Musik i Bibliotekerne), Øjvind Harkamp (MUFA – faggruppen for musikbibliotekarere), Kresten Os-good (repræsentant for de udøvende kunstnere, på vegne af Dansk Musiker Forbund og Dansk Artist Forbund), Sille Grønberg (repræsentant for sangskriverne og komponisterne, på vegne af DJBFA/Komponister og Sangskrivere, Danske Populær Autorer og Dansk Komponist Forening), Carsten Nicolaisen (Biblioteket Sønderborg), Morten Fogh (Aabenraa Bibliotekerne), Lone Terpgård-Jensen (Rødovre Kommunebiblioteker) og fra Slots- og Kulturstyrelsen: Tine Vind, Anders Cato, Anne-Marie Mohr Nielsen og Jeppe Bjerregaard Jessen.

Grafisk produktion: Stæhr Grafisk

Tryk: Kailow Graphic A/S

ISBN

978-87-92681-60-7

978-87-92681-61-4 (Elektronisk)

TAK

Slots- og Kulturstyrelsen vil gerne takke alle, der har bidraget med eksempler på folkebibliotekernes mange nye musikaktiviteter og musikformidlingstiltag.